

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gid. na leto.

Letnik VIII. V Ljubljani, decembra 1891. 12. zvezek.

Druga adventna nedelja.

I. Obrekljivi in opravljivi jezik.

Hudobni, krivični ljudje brusijo
svoje jezike, kakor kača, gadji strup
je pod njihovimi ustnicami.

Ps. 139, 4.

Sv. evangelist Marka nam pripoveduje, da so nekaj k Jezusu pripeljali gluhega in mutastega človeka, ter ga prosili, naj roko nanj položi, in ga ozdravi. Jezus res pelje tega človeka izmed ljudi na stran, mu vtakne svoje prste v ušesa, se dotakne njegovega jezika, pogleda v nebó ter zdihne, rekoč: *Odprí se!* — Pri tej priči se gluhomuteu ušesa odpró in razveže jezik, — ter prav govori!

Glejte! koliko dobroto je dosegel ta gluhomutec! To veliko dobroto le tisti vé prav ceniti, ki poprej ni ne slišal, ne govoril. To dobroto pa mi že od nekaj uživamo, ker s svojim posluhom misli in želje družih lahko zvemo, s svojim jezikom pa jim lahko svoje misli in potrebe razodevamo! — Kako hvaležni bi tedaj morali biti Bogu za to dvojno dobroto, zlasti pa za zmožnost govorjenja, ki nas loči od vseh družih stvari! Vidijo, slišijo in čutijo tudi nespametne živali, in nekatere še veliko boljše, kakor mi; dar govorjenja pa je samo nam ljudem lasten! Žalostno pa je, da ravno ta neprecenljivi dar božji radi tolikanj napačno obračamo, — Bogu v nečast, sebi in bližnjemu v nesrečo in pogubo, kakor ste nekaj že danes teden slišali! — Kdo more dopovedati, koliko hudega je že jezik storil in še dela? — Danes bi vam zopet rad nekaj tega povedal, ker sem se namenil v tem adventu kazati na pregrehe jezika! Ne bom pa danes govoril o kletvi in rotnju, s čemur ljudje božjemu imenu nečast delajo,

sebe pa hudiču izdajajo; tudi ne o nesramnih in nečistih pogovorih, ki na tisoč in tisoč ljudi pogubljajo; govoriti pa pač mislim o neki drugi pregrehi, s katero si ljudje dan na dan vest obkladajo, pa jih vendar silo malo ali nič zato ne skrbi, in tej pregrehi se pravi: obrekovanje in opravljanje! — Premisljajmo torej 1) Kdo je kriv obrekovanja in opravljanja, 2) kako velik greh je to in 3) kako ga popraviti? Bog naj nas razsvetljuje, ki nam je jezik dal le za božjo čast in blagor bližnjega, da bi le dobro in lepo o njem govorili!

Obrekovanje je, če kdo o svojem bližnjem, kadar ga zraven ni, kaj hudega govori, kar res ni, ali pa vsaj popolnoma tako res ni, kakor pripoveduje; opravljanje pa je, če kdo razglaša pregreške in pregrehe, ki jih je bližnji res storil, katerih bi pa vendar ne smel razglasovati, ker jih morda ni v tistem kraji storil, ali pa vsaj vsem v tistem kraji niso znane!

I. a) Obrekovanja in opravljanja je torej kriv: Tisti, ki o svojem bližnjem kaj hudega pripoveduje, česar ni storil. Tako n. pr. je hudobna Putifarca Eg. Jožefu prilagala pregreho, katere ne-le ni storil, temveč je še v mislih ni imel; ali pa kakor sta dva nesramna sodnika nedolžni Suzani prilagala pregreho, v kateri sta bila sama zapopadena, — ne pa Suzana! — ali kakor so hudobni Judje Jezusu prilagali, da ljudstvo zapeljuje in ga draži zoper cesarja!

b) Obrekovanja in opravljanja je kriv: Tisti, ki majhne pregreške in zmote bližnjega zvišuje, ter jim marsikaj prideva, ter iz pezdirja — bruno, iz komarja — kamelo nareja! — Tako n. pr.: če kdo o kom, ki je komaj pijačo okusil, pripoveduje, da je bil tako pijan, da ni vedel, kaj dela in kaj govori! — Če je kdo bolj prijazen in veselega srea, ga hitro obdolžijo, da ni čistega življenja. Če kdo bolj varčno gospodari, ter ne raztresa in ne zapravlja, brž pravijo, da je lakomen in skop. Če je kdo kako majhno reč vzel, mu precej prilazejo, da je tudi vse drugo vzel, kar jim je ukradenega.

c) Obrekovanja in opravljanja je kriv tisti, ki taji, kar je bližnji dobrega storil, ali ki dobre lastnosti njegove zmanjšuje. N. pr.: ta človek je res pravičen, kakor ga ljudje hvalijo, ni ne pijanec, ne igravec — toda kaj, ker ljudje vsega ne vedó! Ta gospodinja je res hvalevredna, — ona dekle res rada moli in v cerkev hodi . . . toda . . . Taki in enaki pristavki ali pridržki veliko škodujejo bližnjemu na poštenju in dobrem imenu, ker v sreih poslušalcev hude misli budé, da o obrekovanem bližnjem, kdo vé, kaj hudega mislijo, in

natoleujejo in sodijo bližnjega takih reči, katerih nikdar storil ni! Sèm spadajo tudi tisti obrekljivci, ki bližnjemu pri njegovih dobrih delih vedno slabe namene podtikujejo. N. pr.: „ne rečem, da bi ta in ta teh dobrih del ne opravljal; ne rečem, da bi ne bil dobrih rók, da bi rad ne molil, da bi pridno v cerkev ne hodil; tudi ne rečem, da bi ne bil prijazen in potrpežljiv; toda meni se zdi, da to vse dela iz hinavščine, iz častilakomnosti, ali zaradi lastnega dobička, ker le sebe išče, in se želi ljudem prikupiti.“ Poslednjič pa skuša hudobnež svoje zlobno obrekovanje in opravljanje še z lepim oblačilom pokriti, rekoč: „Jaz ga sicer ne bodem sodil (pa ga je že obsodil), mogoče je, da je najboljši človek, Bog ga najboljšo pozna, on pa pozna tudi strupeni jezik, ki drugim slabe namene krivično podtika! In da opravljanje in obrekovanje svojo najvišjo stopinjo doseže, se dostikrat še sliši pristavek: „O, ko bi še le jaz hotel — ali hotela vse o njem povedati, kar vém, pa nočem — in nočem, da bi se po meni zvedelo!“ Akoravno je bilo že vse do zadnje pičice razglašeno.

d) Obrekovanja je slednjič kriv tudi tisti, ki obrekovanje poslušá, in dobro vé, da bližnji ni kriv tega, kar se mu očita, pa le molčí, ali se posmehuje, ali z ramami zmiguje, mesto da bi se za dobro ime bližnjega potegnil. — Drugi, ki to vidijo in slišijo, si še več huđega lahko mislijo, ker človek po svoji spačeni naturi rajše kaj slabega, kakor pa kaj dobrega verjame o svojem bližnjem. Glejte, v takih in enakih primerah se dela greh obrekovanja in opravljanja! Ali je pa to velik greh?

II. Obrekovanje in opravljanje je velik greh, većinoma — zlasti hudo obrekovanje — skoro vselej smrtni greh. Če tudi ljudje malo na to držé, če druge objedajo in ob dobro ime spravljajo, kakor bi to še greh ne bil, ga vendar sv. vera ostro prepoveduje, sovraži in pogublja. Sv. Brnard pravi, da je *obrekovačev jezik na tri strani oster meč, ki z enim mahljajem tri prebóde*, namreč njega, ki obrekuje; potem njega, kogar obrekuje, in poslednjič tudi njega, ki obrekovanje poslušá, če nad tem svoje veselje kaže!

a) Obrekovalec in opravljivec rani prvič sebe, — svojo lastno dušo, in jo pogublja, ker nanjo padajo vse krivice, katere s svojim govorjenjem bližnjemu nareja; nanjo padajo vse pregrehe, ki iz obrekovanja in opravljanja izvirajo, namreč: jeza, sovraštvo, preklinjevanje in mšačevanje. O uboga duša, ki je obložena s tolikimi krivicami in pregrehami! Zato pravi modri Sirah (28, 21—22.): *Te-penje z bičem proge (rane) dela, otepanje z jezikom pa kosti zmelje,*

t. j. obrekovanje dela rane, ki se ne dajo zaceliti! *Koliko jih je pod ostrim mečem padlo, pa ne toliko, kolikor jih je po jeziku poginilo!*

Opravljivec tudi že na tem svetu večkrat sam sebe tepe, ker si z raznašanjem svojega bližnjega mnoge zoprnosti in težave nakopava, pri vseh pametnih ljudeh prijaznost, veljavo in poštenje zgublja, se v mnoge zadrege zapleta, in večkrat pade v tisto jamo, katero drugim koplje. Zato pravi sveto pismo: *Hudobija je sama sebi lagala* (Ps. 26, 12.), t. j. hudobnež je z lažjo sam sebi škodoval. *Jamo je* (hudobni obrekovalec) *kopal in jo skopal, in je padel v jamo, ki jo je bil naredil. Njegova žalost se bode vrnila na njegovo glavo, t. j. ki jo je drugim namenil, bode njega zadela, in na njegovo teme bode prišla njegova krivica.* (Ps. 7, 16. 17.) — Hudobni Aman je bil Mardoheju steber napravil, pa je bil sam nanj obešen!

Enako je zadela šiba božja tudi obrekovalce sv. škofa Atanazija! Arijski krivoverci so sklenili končati sv. Atanazija, velikega škofa Aleksandrijskega, ki je bil tedanje dni najimenitniši steber svete katoliške vere. V zbor Atanazijevih sovražnikov prisopiha neka najeta malopridna babura, se dela vso obupno, ter zahteva pravico zoper Atanazija, češ, da ji je silo delal, ko ga je gostoljubno pod streho vzela. Tako je hudobnica dolžila svetega škofa. Bog pa svojega zvestega služabnika ni zapustil. Na misel mu pride, da se z nekim drugim duhovnom v priprosti obleki v zbor podá. Ta duhovnik stopi naprej, kakor bi bil on Atanazij, in nesramnica začne s hripavim glasom pad-nj vpiti, ter s prstom nanj kazati, rekoč: Da, prav ta je tisti hudobni zapeljivec, prav dobro ga poznam . . . in s prisego potrjuje svoje besede. Zbrani sodniki, ki so Atanazija dobro poznali, se v smeh spusté, hudobneži pa, ki so hoteli s takim obrekovanjem Atanazija pogubiti, imeli so grozno osramotenje za plačilo svojega grdega obrekovanja.

Drugič zopet tožijo sv. Atanazija njegovi sovražniki, da je nekemu Arzeniju odsekal roko, da bi se je poslužil v neke hudobne namene. Da bi pa to obrekovanje na dan ne prišlo, so Atanazijevi sovražniki zgrabili Arzenija, ga pripravili in skrbno zavarovali. Bog pa je dal, da je Arzenij srečno ušel iz zapora, ter prišel k sv. Atanaziju. Ker pa je tožba zoper Atanazija vendar-le sprožena, vpraša sv. Atanazij, če kdo izmed zbranih sodnikov Arzenija pozna. Oglasijo se nekateri in trdijo, da poznajo Arzenija. In sedaj pripelje Atanazij Arzenija v plašč zavitega v zbor, pokaže najpoprej njegovo desno — potem pa njegovo levo roko, in slednjič obedve popolnoma zdravi, ter reče obrekovalcem: „Tukaj-le ste obedve roki Arzenijevi; da bi bil tri imel, mi ni bilo znano. Vrsta pride sedaj na naše nasprotnike, da povedó, od kod je tretja roka.“ — Tako, glejte, se marsikrat že na tem svetu zgodi, da obrekovanje najhujše tepe obrekovalca samega

b) Opravljivec in obrekovalec rani drugič njega, kogar opravlja in obrekuje. To že vsak sam po sebi vé, kako močno boli človeka,

kadar zvé, da ga ljudje raznašajo, zlasti še če ga po krivici obrekujejo, ali pa se drugače zasukava, kakor se je res zgodilo! — In res! kako bi ne bolelo srce človeka, ko vidi, da so mu opravljivi jeziki najdražjo reč, ki jo ima, namreč dobro ime, po tatinsko vzeli! Saj že boli človeka, če mu kdo kako lepo oblačilo ukrade, koliko bolj ga še-le boli, če mu kdo dobro ime po tatinsko vzame, zakaj dobro ime je po besedah sv. pisma *boljše, kakor obilno bogastvo!* (Preg. 22, 1.)

Pobožni človek sicer to tatvino — namreč zgubo svojega dobrega imena, voljno prenaša ter se tolaži z Bogom in s svojo čisto vestjo, katera mu ne očita tega, kar mu hudobni jeziki podkladajo; misli si, naj ljudje tudi slabo o meni govoré, da mi le vest nič hudega ne očita, da me le Bog pozna, kateri bo mene in moje obrekovalce sodil! Toda kristijani! koliko pa je taciš pobožnih ljudi na svetu, ki bi obrekovanje in opravljanje voljno prenašali, ter se z Bogom tolažili? Njih število je silno majhno; veliko — grozno veliko število je takih, katerim kri po žilah zavrè, in se ogenj jeze in sovraštva v njih srcu vname, kadar slišijo, da so obrekovani! Kdo je tega kriv? Ali ne obrekovalci in opravljevci? Obrekovalci in prenašalci govorice so velikokrat krivi, da so stariši zoper svoje otroke in otroci zoper svoje stariše, mož zoper svojo ženo in žena zoper svojega moža, bratje zoper svoje sestre in sestre zoper svoje brate, gospodarji zoper svoje posle in posli zoper svoje gospodarje, sosedje zoper svoje sosede, tovariši zoper svoje tovariše, in večkrat tudi farmani zoper svoje duhovne pastirje! Glejte, koliko razprtij, kregov in prepиров, jeze in sovraštva, in večkrat še tudi preteпов napravijo zlobni jeziki! Res je, kar pravi sv. Jakob: *jezik je nepokojna hudoba, poln smrtneга strupa!* — In če to velja le o kakem zlobnem jeziku, gotovo velja o opravljevem in obrekljivem jeziku!

Pa še koliko druge škode, bližnjemu storjene so večkrat krivi opravljivi jeziki! Povejte mi, kdo je bil kriv, da se je ta ali ona možitev ali ženitev razdrła? Ali ne opravljivi jeziki? Kdo je bil kriv, da ta ali oni pošten človek ni dobil te ali one službe? Ali ne nevošljivi obrekovalci? Kdo je bil kriv, da je ta ali oni zgubil svojo dobro službo? Ali ne zopet opravljivi jeziki? Kdo je temu ali onemu odgriznil košček kruha! Opravljevci so mu ga požrli!

Res je tedaj, kar pravi modri Sirah (9, 25.) v sv. pismu: *Strašen je v svojem mestu jezičen človek*, ker svojemu bližnjemu najdražjo reč — dobro ime po tatinsko jemlje, in mu srečo spodkopuje; *strašen je*, ker ljudi vseh stanov obira, in nikomur ne prizanaša; *strašen je*, ker tudi pravične glóda, in s svojim trupom njih dobra dela in

čednosti ogrduje, ter jim slabe namene podtika; *strašen je*, ker gnoj starih, že pozabljenih slabosti s svojim dolgim jezikom razmetava, in jih svojemu bližnjemu vpričo družih, v svoji jezi, v oči meče; — *strašen je*, ker še celo po grobéh mrtvih rije in njih slabosti ljudem odkriva!

c) Ker poslednjič obrekovalci in opravljivci tudi njega ranijo, ali mu dušo poškodovajo, kdor jih rad in z veseljem posluša, torej se jih moramo prav skrbno varovati in jih ne smemo poslušati, da tudi nas ne ranijo, da ne obudijo v nas veselja nad obrekovanjem in opravljanjem, da se njihove kužne bolezni ne nalezemo, se njihovega hudobnega duha ne navzamemo, da ne bomo potem njim enaki svojega bližnjega obirali, in krščanske ljubezni s kolesom trli. Zato opominja modri Sirah (28, 28.) rekoč: *Zagradi s trnjem svoja ušesa; hudobnega jezika nikar ne poslušaj!*

Pa tudi zato se moramo opravljivec in obrekovalcev skrbno varovati, da jim ne damo priložnosti k obrekovanju in opravljanju, da se s tem njihovih grehov ne vdeležujemo; zakaj ako bi ne bilo poslušalcev, bi tudi ne bilo obrekovalcev, kjer so poslušalci, ondi so tudi obrekovalci. Radovoljni poslušalci, pribijalci, potrdovalci obrekovalcev in opravljivec so tedaj krivi njihovega opravljanja in obrekovanja — so deležni njih greha — vredni kazni božje! — Sveti Brnard pravi: *Nočem razsoditi, če je opravljivec ali poslušalec večje kazni vreden. Jaz med njima le-ta razloček najdem, da ima opravljivec hudiča na jeziku, poslušalec pa v ušesih!*

Iz vsega tega lahko spoznate, da je obrekovanje in opravljanje res velik greh. Res je, da skušajo obrekovalci, zlasti pa opravljivci na mnoge načine svoje grehe zagovarjati in se nedolžne in nekrive delati. Nekateri pravijo, saj le to povem, kar je res; — ali pa, saj nisem imel hudobnega namena, sem le v šali rekel, ali pa, saj sem le to povedal, kar so drugi, kar sem slišal, in če bi jaz ne bil, bi bili pa drugi, saj moje molčanje bi ne bilo ljudem jezikov zavezalo itd. Pa vsi ti izgovori ne opravičujejo. Le tisti je opravičen, ki ni nobene hude zinin nad bližnjim, in ki tudi hudega ni rad poslušal, drugi so pa vsi krivi obrekovanja ali opravljanja, ki raznašajo hude reči o bližnjem, s katerimi mu dobro ime in veljavo jemljó ali manjšajo!

III. Kaj je torej obrekovalcem in opravljivecem za svoje z jezikom storjene grehe storiti, kako jih morajo popravljati, kolikor se sploh še popraviti dajo?

a) Vsak naj svoj greh spozna in iz srca obžaluje!

b) Mora to, kar je lažnjivega o bližnjem govoril, preklicati, in škodo, ki mu jo je storil z lažjo ali zloglasnim raznašanjem, popravljati, kolikor se sploh popraviti dá. Dolžnost bližnjemu dobro ime povrniti, katero mu je s svojim lažnjivim govorjenjem odvzel, je tako velika, tako imenitna, da od nje veljavno odvezati ne more noben spovednik, ne škof, ne papež; in če bi obrekovalec tudi dobil odvezo, obrekovanja pa ne preklical, bi odveza nič ne veljala in grešniku nič ne pomagala. Ko bi tedaj kdo po nedolžnem obsodil kako zakonsko ženo, češ, ta ima druge, — ali kacega dekleta, da je nesramno grešila, ali koga družega, da je tat in goljuf, kar ni bil, bi nič ne pomagalo, če bi se potem tako čisto spovedal, kot solnce, obžaloval svoj greh v krvavih solzah, in če bi tudi s svojo lastno krvijo podpisal trdni sklep, da tega ne bo več storil, in ko bi še toliko dobrega storil in živel kakor svetnik, — greh obrekovanja ostane greh, dokler ga ne prekliče pred tistimi, ki so ga slišali, in dokler škode, ki iz tega izvira, po svoji moči ne popravi.

Kdor je pa druge brez potrebe hudobno raznašal ali opravljal, mora tiste, ki jim je z opravljanjem hudo storil, za odpuščanje prositi, druge pa, ki so ga slišali, prositi, naj o tem molčé, kar je govoril. Naj dalje ob vsaki priliki o njih hvalevredno govori, da se hudo polagoma pozabi, katero je bilo poprej razneseno! Zraven tega pa naj pridno moli, da naj bi mu Bog škodo popravil, kar je sam ne more! — Sploh se pa obrekovanje in opravljanje redko kedaj in težko popolnoma popraviti dá, zato je čaka obrekovalcev in opravljujev ostra sodba božja, kakor nam pové sveto pismo samo rekoč (Preg. 24, 21. 22.): *Boj se, moj sin! Gospoda in kralja, in ne imej družbe z obrekovalci, zakaj njih poguba gotovo pride!*

Zatorej, dragi kristijani! se varujmo obrekovanja in opravljanja, ki je tolikanj huda reč pred božjim obličjem! Čujmo nad svojim jezikom, da se nam ne bo spodtikal nad zmotami in pregreški družih ljudi; pa tudi nad svojimi ušesi, da obrekljivega in opravljivega govorjenja poslušala ne bodo, in da z radovoljnim poslušanjem greha deležni ne postanemo! Ne ozirajmo se tolikanj po slabostih in pregrehah drugih ljudi, temveč le svoje lastne grehe imejmo pred očmi, ter skrbimo najpoprej in pred vsem drugim za svoje lastno popoljšanje, da ne zamudimo drazega časa svojega izveličanja! Amen.

And. Šimenec.

2. Jedro pokore.

Glejte! kateri se mehkužno obla-
čijo, so v kraljevih hišah. Mat. 11, 8.

A. 1. Prerok Jona v Ninive poslan ... oznanuje pokoro ... vse se mora pokoriti ... kralj in podložniki ... nema živinica ... različna dela spokorivna ... In Bog jim prizanese. (Jon. 3.)

2. Tudi nas kliče Bog v sv. adventnem času k pokori: več moliti ... postiti se ... vstajati zarano ... hoditi k sv. maši ... spoved in sv. obhajilo ... Pa tega ne smemo opravljati le samo zvonajno ... kakor po naučeni navadi ... ker tako bi bili podobni imenitno oblečenim gospodom in takim osebam, katere pa Jezus graja, govoreč: *Glejte! kateri se mehkužno oblačijo, so v kraljevih hišah.*

3. Važno torej je vedeti, ali je naša pokora prava in Bogu dopadljiva, ali ni ... ali ima dobro jedro ali piškavo — gnjilo ... Zato vam danes mislim pokazati: Jedro pokore, in rečem prava pokora: 1. Niso zvonanja dela pokorivna; 2. temuž znotranjo poboljšanje.

B. 1. Trn je lep videti, ko je ves v beli cvet ogrnjen ... pa trnina je kislja ... grenka ... in skrite ostroge so bodoče ... Tako more tudi naša pokora biti goljufna ... ukanljiva ...

a) Tako pokoro Kristus graja na farizejih: So v shodnicah in na vogalih ulice molili, samo da bi jih ljudje videli in hvalili ... (Mat. 6, 5.) Miloščino so dajali, pa so to trobili in pravili po trgu ... (Mat. 6, 2.) Postili so se, pa so bili čmernega obraza ... (Mat. 6, 16.) S tako samo zvonanjo pokoro so podobni pobeljenim grobom ... (Mat. 23, 27.)

b) Svarilni zgledi zvonanje pokore: Kralj Faraon ... kaže se spokornega, dokler ga nadloge tepejo ... potop za kazen. (Ex. 14, 28.) Ali pa Ananija in Safira ... smrt za kazen ... (Dej. ap. 5, 1.) Samo zvonanja, telesna vaja nič ne velja (I. Tim. 4, 8.) jedro prave pokore je:

2. Znotranje poboljšanje življenja.

a) Božji Duh nas sam tako uči: *Pretrgajte svoja srca, ne pa svojih oblačil, in spreobrnite se k Gospodu svojemu Bogu.* (Joel 2, 13.) Torej srce moramo raztrgati, da izteče vsa grdoba ... hudobija ... Zato je kralj David prosil za čisto srce, govoreč: *Čisto srce vstvari v meni, o Bog! in obnovi v mojem osrčju pravega duha.* (Ps. 50, 12.) In ta kralj je pokoro delal ne samo po dnevi in javno, temuž posebno

skrivno in ponoči. V temni noči moli . . . joče . . . da si je v bridkih solzah za svetnika očistil svoje srce. Kakor je greh znotranji madež duše . . . tako je spokoritev znotranje umivanje srca, po besedah sv. apostola Pavla, ki Korinčanom piše: *Ne mehkužneži, ne priležniki, ne tatje, ne lakomniki, ne pijanci, ne preklinjeavci, ne roparji ne bodo posedli božjega kraljestva. In taki ste sicer nekateri bili; ali umiti ste, ali posvečeni ste, ali opravičeni ste v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa, in v Duhu našega Boga.* (I. Kor. 6, 10—11.)

β) Lepi zgled prave znotranje pokore nam je današnji godovnjak sv. Nikolaj: že dete se posti . . . škof ostro živi . . . miloščino deli . . . da bi ga pa ljudje ne videli ali hvalili, jo v temni noči skoz okno meče . . . Bog pa, ki tudi v temni noči vidi in bedi, mu je vse to obilno poplačal v nebesih.

C. Delajmo torej pokoro! — Slecite mehkužno obleko pregrešnega življenja, ki se nahaja po vaših hišah in ne samo po kraljevih dvoranah . . . Osnažimo svoje srce . . . živimo ostro in spokorno po zgledu sv. Nikolaja . . . naj nas prava pokora reši večnega pogubljenja! Amen.

Simon Gaberc.

3. Tri jabolka sv. Nikolaja.

(O s n o v a)

Bratje, spomnite se svojih sprednikov, kateri so vam govorili besedo Božjo; glejte konec njih življenja, in ravnajte se po njih veri! Hebr. 13, 7.

Bratje spomnite se . . . Te besede so posnete iz berila, ki se bere na praznik sv. škofa Nikolaja. Da bi se po tem navodu vsak kristijan ložje ravnal, odločila je sv. cerkev posebne dneve v čast enemu ali več svetnikov, daje nam pri sv. krstu svetniška imena in vsaka dežela, fara, cerkev, kapela ima svojega patrona. Sv. Nikolaju je na Kranjskem posvečenih 60 cerkvâ. Danes se ga spominjamo.

Sv. Nikolaj se nam predočuje v škofovski opravi, s knjigo in tremi jabolki v roki. Če premišljujem življenje sv. Nikolaja, zdi se mi, da se more pomen teh treh jabolk tudi skrivnostno razlagati. Na vsakem jabolku vidim v duhu poseben napis. Naj vam razložim te tri napise!

I. Napis prvega jabolka se kratko glasi: post. Sv. Nikolaj se je postil še prav v otročjih letih vsako sredo in petek. To navado je ohranil do konca svojega življenja.

Tudi kristijana veže post. Post je telesen in duhoven. *Vaš post naj bo sklenjen s pobožnim in ponižnim duhom; ž njim naj se vaše telo ponižuje tako, da se bode vaš duh kvišku vzdigoval*, pravi sveti Jeronim. Nič ne pomaga postiti se in pa grešiti, kakor se rana ne zaceli, ako jo po eni strani obvezuješ, po drugi pa načenjaš.

II. Jezus je s postom združeval molitev. Posnemal ga je v tem vedno zvesto sv. Nikolaj. Napis na drugem jabolku se glasi: *molitev*. Namenjen je bil v sv. deželo. Na morju se vzdigne strašen vihar. Sv. Nikolaj moli prav goreče in zaupno, in vihar potihne.

Viharji so tudi skušnjave, ki nas zapeljujejo v grehe. Kristijan! Moli v vseh skušnjavah, da jih srečno premagaš. Moli ti, pravični, za stanovitnost, moli ti, grešnik, da se po božji milosti spreobrneš.

Prišedši sv. Nikolaj iz Palestine v glavno mesto svoje rojstne dežele Licije v mali Aziji, najde tam vse sosedne škofe zbrane, da bi izvolili novega škofa tistemu mestu. Ker se dolgo ne morejo za nobenega odločiti, sklenejo, da bodo tistega proglasili za novega škofa, ki bo drugo jutro prvi v cerkvi. Sv. Nikolaj, navajen zgodaj vsak dan hoditi v cerkev, gre tudi tisto jutro na vse zgodaj od doma, ne sluteč, kaj se je sklenilo prejšnji dan. Najdejo ga pri cerkvenih vratih; tako postane škof glavnega mesta Mire.

Tudi ti rad hodi v cerkev, k božji službi dopoldanski in popoldanski, moli prav ponižno sv. Rešnje Telo, priporočaj se Mariji in svetnikom.

III. Pri Tobiju (12, 8.) se bere: *Boljša je molitev s postom in miloščino, kakor spravljati zaklade zlata*. Sv. Nikolaj je to trojno združeval, zato napis na tretjem jabolku: *miloščina*. Miloščina je vsako dobro delo, storjeno bližnjemu na telesu ali na duši. Sveti Pavel opominja v listu, ki se bere na praznik sv. Nikolaja: *Dobrotljivosti pa in podeljenja nikar ne pozabite, ker taki darovi dopadejo Bogu*. Te besede veljajo prav o sv. Nikolaju.

V rojstnem njegovem mestu, v Patari, je živel okoli leta 300 po Kr. ubožen mož s tremi odraslimi hčerami. Pred svojo smrtjo bi jih bil rad preskrbel za življenje; toda, ker ni imel premoženja, da bi jim odštél dote, niso se mogle pomožiti. Že se je bilo bati, da bodo ti ljudje skušali na nepošten in nesramen način premoženje si pridobiti. O tem izve sv. Nikolaj, gre zvečer kar pod okno tiste hiše ter vrže noter pest denarjev. Taisto ponovi potem še dva večera. Tako zmeče noter toliko denarja, da so se vse tri hčere pošteno mogle omožiti. Rešene so bile tako časne pogube, in če so hotele, tudi večne.

Tudi ti posnemaj v radodarnosti sv. Nikolaja. Bog gleda na namen, ne toliko na velikost daru. *Vse, kar ste kateremu mojih najmanjših bratov storili, storili ste meni*. (Mat. 25, 40.)

Tri jabolka sv. Nikolaja so rastle v vrtu sv. vere, na drevesu, ki se zove ljubezen. Vsa tri so zlato sadje, ki se mu pravi „poglavitna dobra dela.“ Sedaj v adventu je tudi za tvojo dušo še posebno primeren čas, da dozori v njej tako zlato sadje. Potem boš tudi ti mogel s sv. Nikolajem zaklicati na zadnjo uro: *Gospod, v Tebe sem zmiraj upal, v Tvoje roke izročim svojo dušo! Amen.*

Val. Bernik.

Praznik brezmadežnega spočetja Marije Device.

Kaj se je nam učiti iz resnice, da je bila Marija brez madeža spočeta?

Vsa lepa si, prijateljica moja, in
madeža ni na Tebi. Vis. pes. 4.

Bilo je malo časa po znamenitem dnevu 8. decembra leta 1854, ko je v nekem jezuitskem samostanu v Belgiji umiral mlad novinec tega reda, čista in blaga duša, kateremu so veljale svetopisemske besede: Gospod ga je zgodaj vzel, da ga ne pokvari goljufivi svet. Predno je izdihnil svojo dušo, povedal je ta mladenič, kaj mu je povzročilo v življenju največje veselje, rekoč: „Da sem doživel blaženi dan, ko se je razglasila vsemu svetu verska resnica, da je bila Marija Devica brez madeža izvirnega greha spočeta, to je moja največja radost.“ — Tako je govoril umirajoči mladenič, goreč častilec brezmadežne Device. Tako pa ni čutil in govoril samo on, ž njim so enako čutila srca tisočev in milijonov pravih katoliških kristijanov, ki so doživeli presrečni in za ves katoliški svet tako pomenljivi dan 8. decembra leta 1854, ko je tedanji poglavar sv. Cerkve, Pij IX. objavil kot versko resnico, katere ne sme nikdo brez greha tajiti, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta. Že od starodavnih časov je velika večina katoliških kristijanov to resnico verovala, trdila, učila; vendar pa ni bila še vsemu svetu kot verska resnica razglašena, in se današnji praznik ni tako slovesno obhajal po vsem svetu. Zato bi nam oni kristijani lahko govorili s sv. pismom: *Srečne oči, katere vidijo, kar vi vidite, in ušesa, katera slišijo, kar vi slišite, zakaj kralji in preroki so želeli videti, kar vi vidite, pa niso videli!*

Predragi: v Gospodu, kaj pa ima današnji praznik na sebi tako imenitnega, kaj ta resnica tako radostnega, da je imenoval pobožni mladenič to svoje največje veselje, ter da se smemo srečne šteti tudi mi, zato, ker spoznamo to versko resnico? Da spoznate, kolike imenitosti je za nas ta verska resnica, in kako pravično je, da Boga za njo spodobno hvalimo in Marijo zavoljo te njene prednosti goreče

častimo, poslušajte: Kaj nas uči ta resnica, da je bila Marija brez madeža spočeta?

O Marija, brez madeža spočeta, prosí za nas!

I.) Bog je večn, in vse, kar je hotel v času storiti, je sklenil od vekomaj: od vekomaj je Bog imel v misli svet in človeka, od vekomaj je vedel tudi za človekov greh in nesrečo, v katero je greh človeka pahnil; zato je pa od vekomaj že sklenil človeka rešiti večne pogube ter na mesto prve Eve vstvariti drugo Evo; namesto Eve, ki je po grehu sebe in ves človeški rod pahnila v nesrečo, vstvariti Marijo brez madeža spočeto, ki naj bi človeški rod pomagala rešiti iz te nesreče. Zato veljajo Mariji svetopisemske besede: *Od vekomaj sem izvoljena in iz starodavnih časov, predno je bila zemlja; ni bilo še brezdnov, in jaz sem bila že spočeta.* In zopet: *Jaz sem prišla iz ust Najvišjega, prvorojena izmed vseh stvari.* Marija torej — izvzemši človeško naturo Jezusa Kristusa — je najpopolnša stvar v nebesih in na zemlji, katero je Bog od vekomaj ljubil kot svojo izvoljeno Hčer in prevzvišeno Mater svojega Sina, duhovno Mater rodu človeškega. — In kaj je večnega Boga nagnilo, da je od vekomaj že skrbel za revni rod človeški? Ne njegova podoba, katero je gledal v tebi, o človek! ne tvoja nesreča, v katero si po grehu sam zabredel; ampak njegova neskončna ljubezen in usmiljenost: *Z večno ljubeznijo sem te ljubil, zato sem se te usmilil, ter te k sebi potegnil — da se imenuješ in si otrok božji!* — Tu, o kristijan, občuduj v globoki ponižnosti in moli neskončno modrost in previdnost, večno ljubezen in usmiljenost božjo! Tega te uči resnica, da je bila Marija brez madeža spočeta, katero ti je dal Bog v duhovno Mater.

Marija, brez madeža spočeta, tvoja duhovna Mati — kolika je to zate čast! *Ti, o Marija, si slava Jeruzalema, Ti veselje Izraela, Ti čast našega ljudstva,* poje danes sv. cerkev. In resnično, da se je Vsemogočni ozrl na nizkost svoje dekle, da je tako visoko povzdignil človeško stvar, je dokaz neskončne ljubezni božje do nas vseh, je nam vsem v čast — pa tudi v korist! V trenutku nedomadežanega svojega spočetja je postala Marija milosti polna zato, da bi v obilni meri te milosti sipala nad revne Adamove otroke kot njihova duhovna Mati. Marija, brez madeža spočeta, je posebna ljubljenska Božja, njena priprošnja pri Bogu vse premore; kolika za nas tolažba imeti pri Bogu tako mogočno priprošnjico! Danes torej, o kristijan, naj puhti goreča hvala iz tvojega srca k Bogu za to dobroto,

da ti je dal mater in priprošnjico Marijo, brez madeža spočeto, ter glej, da jej boš vedno pokoren sin in vreden varovanec!

II. Kjer se združite neskončna modrost in ljubezen božja v skupno delovanje, o kako lepo, kako dovršeno mora biti to delo! Bog je vstvaril nebo in zemljo, vse je bilo lepo in dobro; Bog je vstvaril angelje, bili so najlepše stvari v nebesih, je vstvaril človeka, bil je najlepša stvar na zemlji. Toda lepša kakor zemlja in nebo, lepša kakor angelji in človek, je Marija brez madeža spočeta! *Vsa lepa si prijateljica moja, in madeža na tebi ni.* Marija od vekomaj izvoljena, mej vsemi stvarmi največja ljubljena Gospodova, na najvišjo stopinjo časti in slave povzdignena na zemlji in v nebesih — kdo naj dvomi o njeni lepoti! Ako je lepa duša, ki je s solzami resnične pokore oprala na sebi madeže greha ter se sveti v luči milosti božje, kako lepa mora biti duša brezmadežne Device, katere se ni nikdar dotaknil grešni smrad, ki je bila polna milosti sv. Duha! *Nič omadežanega ni prišlo vanjo; ona je svetloba večne luči in ogledalo brez madeža; lepša je kakor solnce in luči primerjena je čistejša,* tako jo slavi sv. Cerkev (Resp. Lect. V.) in sv. German jo pozdravlja: *Češčena Marija, milosti polna, svetejša od svetnikov, višja kakor nebesa, veličastnejša od Kerubinov in Serafinov, večje časti vredna, kakor vsaka stvar!* To, o kristijan, je Marija brez madeža spočeta!

Kaj, o predragi! nas uči ta visokost in lepota brezmadežne Device? Globoke ponižnosti. Ako primerjamo svojo revo z Marijinim veličastvom, mar ne vzdihnemo po pravici z Davidom: *Glej, v krivici sem spočet in v grehih me je spočela mati moja!* — Marija pa od prvega početka svojega bivanja vsa čista in brez madeža. Mi smo zagledali luč sveta vklenjeni v verige greha, sužnji hudobnega duha, sovražniki božji; — Marija se je rodila na svet polna božje milosti, preljubljena Hči nebeškega Očeta! Mi živimo v tej tužni dolini solz sem ter tje metani po morju življenja od silnih viharjev strasti in skušnjav, ki nas tolikrat telebijo na tla — Marijino življenje pa čisto, čistejše kakor nebeških duhov! Mi bomo zapustili svet v bolečinah, in naša smrt bo kazen za greh — Marijina duša se je ločila od telesa, kakor se loči po nedolžnem obsojen jetnik iz temne ječe, njena smrt je bila začetek nebeškega veselja, neskončne slave in časti! O zares, mi smo le prah in pepel, in naše življenje polno težav in bridkosti! Zato, predragi! vrzimo od sebe ves napuh ter oblecimo se v skromno obleko krščanske ponižnosti, k temu nas sili pogled na Marijo brez madeža spočeto!

Marija brez madeža spočeta, o kristijan, te spominja nedolžnosti, s katero je bila v sv. Krstu ozaljšana tvoja duša, in velike vrednosti posvečujoče milosti božje, brez katere se nikdo zveličati ne more. Res, da si v grehu zagledal luč sveta, pa s Krvjo Jezusa Kristusa si bil opran, z milostjo sv. Duha posvečen. O kako imenitna, kako lepa je bila potem tvoja duša! Prijateljica božja, nevesta Kristusova, tempelj sv. Duha, in kakor dragocen biser jo je varoval angelj božji, da je ne okuži greha smrad! O kolike vrednosti je torej posvečujoča milost božja, kako dragocen zaklad krstna nedolžnost! To nam kaže Marija brez madeža spočeta. O da bi znali kristijanje prav ceniti te darove božje, pač ne bi jih tako lahkomišljeno teptali v blato! Čuvaj, o kristijan, milost božjo, čuvaj si krstno nedolžnost, in da bodeš bolj gotov, izroči jo v varstvo Mariji brez madeža spočeti!

III. Marija brez madeža spočeta je prečudno in prekrasno delo modrosti in ljubezni božje, pa ona je tudi častitljiva in mogočna po tej svoji prednosti. Častitljivost brezmadežne Device nam kaže njena podoba, kakor jo je z besedami naslikal sv. Janez Evang. v skrivnem razodenju: *Veliko znamenje se je prikazalo na nebu: žena s solncem ogrnena in luna pod njenimi nogami, in na njeni glavi krona dvanajsterih zvezd.* To solnce, ki Marijo obdaja, je večni Bog, ki si je izvolil brezmadežno Devico v svojo vzvišeno hčer, presveto Mater, prečisto Nevesto, jo obsenčil s svojo milostjo in prešinil z ognjem svoje ljubezni. Luna, ki se vedno preminja, je podoba posvetne minljivosti, nad katero je bila visoko povzdignena brezmadežna Devica. Krona dvanajsterih zvezd pa so prekrasne čednosti in imenitne prednosti, po katerih se odlikuje brezmadežna Devica od vseh angeljev in svetnikov. Zares, častitljiva je Marija brez madeža spočeta! Pa tudi mogočna. Na podobah brezmadežne Device vidimo tudi, kako se krog sveta, na katerem stoji Marija, ovija grda kača, podoba hudobnega duha, a Marija stoji z nogo na njeni glavi. Marija namreč je tista mogočna žena, o kateri je že Bog sam prvim starišem v raju prerokoval, da bo peklenški kači glavo strla. In dandanes morda še mogočnejše kakor kedaj dviga ponosno svojo glavo stara kača, poglavar peklenškega brezdna, ter pošilja po vsem svetu trume svoje mnogobrojne vojske, da napada in ruši Kraljestvo božje, Kristusovo Cerkev, kateri je prisegel večno sovraštvo, da jej spodkoplje tla in jo pokonča: to je goreča želja hudobnega duha in vse njegove vojske! Toda želja ta se mu ne bo spolnila — ker glej! mogočno se mu v bran postavi Kraljica zemlje in nebes, zaščitnica Kristusove

Cerkve, Marija brez madeža spočeta, ki ni bila nikdar pod oblastjo hudobnega duha! Pogumno brani orjaška, brezmadežna Devica Kraljestvo svojega Sina na zemlji zoper navale hudobnega duha in njegovih pomagačev; zato se zaupljivo vanjo ozira oko sivolasega namestnika Kristusovega, sv. Očeta papeža, zato se dvigajo roke milijonov katoliških kristijanov po vsem svetu, v pobožni molitvi sklenene, k Mariji brez madeža spočeti, da že skoraj z deviško svojo nogo zdrobi glavo stari kači. Katoliških kristijanov upanje in rešitev je Marija brez madeža spočeta.

Da pa ima hudobni duh na svetu toliko moči, da nad velikim številom kristijanov tako samooblastno gospoduje ter jih rabi v sredstvo za svoje zlobne namene, temu krivi so ti kristijanje sami, ker so po svojih grehih postali pravi sužnji satanovi. Da, kristijan, smrtni greh je tista velika nesreča, je tisto najhujše zlo, po katerem postaneš iz otroka božjega in dediča nebeškega kraljestva suženj hudobnega duha in vreden večnih muk v peklenkem brezdnju! Edino pravo zlo tega sveta je greh; zakaj vsem človeškim slabostim, vsem najgrozovitejšim bolečinam na tem svetu podvrgel se je radovoljno včlovečeni Sin nebeškega Očeta — le enega zla ni hotel, ni mogel na-se vzeti: to je greh! marveč njegova neskončna svetost je zahtevala, da se je včlovečil v Devici, brez madeža izvirnega greha spočeti, ter tako celó senco greha od sebe odvrnil. — Da torej spoznaš velikost in hudobijo greha, da spoznaš, kako neskončno Bog sovraži greh, da se tedaj tudi tega največjega zla na vso moč ogiblješ in varuješ, tega te uči, v to ti pomaga Marija brez madeža spočeta!

IV. Marija brez madeža spočeta je bila od vekomaj izvoljena v Mater Sina božjega, ravno zato pa je hotel neskončno sveti Bog, da je bila že od prvega početka vsa čista in brezmadežna, da je bilo namreč njeno telo vredno prebivališče Jezusa Kristusa; zakaj kako neki naj prebiva Gospod nebes in zemlje, Najsvetejši, katerega *oko je tako čisto, da greha videti ne more*, kako naj Bog prebiva v telesu, ki je po grehu omadežano, v katerem je vladal hudobni duh! Ako je bila skrinja zaveze, v kateri ste se hranili Mojzesovi plošči z božjimi zapovedmi, iz najboljšega lesa ter vsa prevlečena s čistim zlatom in spravljen v najsvetejšem delu tempeljna, kamor je smel stopiti le veliki duhovnik enkrat v letu; o koliko bolj spodobno in pravično je, da je bila Marija brez madeža greha spočeta in z vsemi čednostmi ozaljšana, ker v njej je počival Stvarnik vseh reči. Da, Sina božjega vredna Mati je bila le Marija brez madeža spočeta!

Pa, o kristijan, mar nisi tudi ti izvoljena posoda, v kateri hoče prebivati Jezus Kristus, Sin živega Boga? V zakramentu presvetega Rešnjega Telesa, katerega sprejemati je tvoja sv. dolžnost, mar ni tu v podobi kruha skrit tudi Jezus Kristus, katerega je Marija v deviškem svojem telesu spočela od sv. Duha! Kako velika torej mora biti tvoja skrb, da pridno ješ ta angeljski kruh, opereš svojo dušo vseh madežev greha z odkritosrčno spovedjo in resnično žalostjo! S kako svetim strahom, s kako globoko ponižnostjo se moraš približati tej sv. mizi, kjer ti daje mili Jezus svoje meso v jed, svojo kri v pijačo! Zakaj nikdar nisi tako čist, da bi bil res vreden ta zakrament sprejeti. In o žalost! zakaj vidimo mnogokrat kristijane uživati ta kruh nebeški s toliko mlačnostjo, s toliko malomarnostjo? Zato, ker jim manjka žive vere, zato ker ne pomislijo, da v podobi kruha pride v njihovo srce prebivat sam Bog in človek, Jezus Kristus! In ako bi bilo to srce, česar nas Bog varuj, omadežano celó s težkim grehom, je mar tako srce pripravno in spodobno stanovanje za Sina božjega? O kristijan! sprejemati sicer moraš ta presveti Zakrament, to dolžnost ti nalaga tvoj Zveličar sam rekoč: *Ako ne bodete jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne bodete imeli življenja v sebi*; toda kolikorkrat pristopiš k mizi božji, primerjaj čistost in svetost svojega srca s čistostjo in svetostjo srca brezmadežne Device ter dobro premisli besede aposteljnov: *Naj presodi človek samega sebe, predno je od tega kruha in pije od keliha; zakaj kdor nevredno je in pije, si sodbo je in pije, ker ne razloči Telesa Gospodovega!* Tako, predragi, skrbno se pripravljajmo, da vredno prejmemo ta najsvetejši Zakrament in sad obrodimo te nebeške jedi, uči nas Marija brez madeža spočeta..

Glejte, preljubi v Gospodu! ti so nauki, ki jih posnamemo iz verske resnice, da je bila Marija brez madeža izvirnega greha spočeta; Spoznati neskončno previdnost in ljubezen božjo, ki je od vekomaj za nas skrbela ter nam dala preblazeno Devico v duhovno Mater in mogočno priprošnjico, kar je nam v veliko čast in korist; zato bodimo Bogu hvaležni, Mariji pa pokorni otroci! — Brezmadežna Devica se sveti v prekrasni lepoti, ki presega celo lepoto angeljev nebeških; ta njena vzvišenost nam kliče v spomin našo revo ter nas uči, da moramo zatirati napuh in v globoki ponižnosti prositi Boga in Marijo za pomoč, da si ohranimo nedolžnost in posvečujočo milost božjo, brez katere nikdar ne moremo doseči svojega namena. — Brezmadežna Devica je častitljiva in mogočna, pred katero se trese hudobni

duh; ona je zaščitnica Kristusove Cerkve, njo torej prosimo pomoči v sedanjih stiskah katoliške Cerkve; to pa z vspehom delamo le, ako se varujemo greha, ki nas podjarmi hudobnemu duhu. — Marija brez madeža spočeta je bila vredna Mati Sina božjega; posnemajmo, predragi, to prednost Marijino s tem, da vedno s čistim in ljubezni gorečim srcem uživamo presveto Telo Jezusovo v najsvetejšem Zakramentu! Zares lepi so nauki, katere nam kliče v spomin denašnji praznik brezmadežne Device; pa ni dovolj poznati in občudovati lepoto teh naukov, velja tudi po njih živeti. Ta visoka prednost Marijina, o kristijan, naj te vedno spominja, kako visoko si bil od Boga povišan tudi ti pri sv. Krstu po milosti božji; in da to milost ohraniš, prosi za pomoč Marijo brez madeža spočeto. Ako si jo pa po grehu zgubil, glej, Marija je polna milosti, zato išči jo, da jo najdeš pri Devici brez madeža spočeti. Ako buči vihar skušnjav, ako peklenški duh pelje sovražne sile zoper tebe v boj, glej, Marija mu je glavo strla, zato pribeži k Devici brez madeža spočeti. Ako hočeš vredno sprejeti najsvetejši Zakrament, glej, Marija je bila vredno prebivališče Sina božjega, izroči se torej Devici brez madeža spočeti. Ako hočeš naposled ob koncu dni radostno zapustiti to solzno dolino ter se preseliti v srečno večnost, v raj nebeški, kamor *nič omadežanega ne more priti*; glej, Marija je nebes kraljica, zato priporočuj se vedno Devici brez madeža spočeti!

O Marija, hči nebeškega Očeta; deviška Mati Sina božjega, brezmadežna Nevesta svetega Duha; ti si mogočna zaščitnica Kraljestva božjega na zemlji, ti si z deviško nogo zdrobila glavo stari kači; ti si naša milostljiva Mati, ti naša prevzvišena Gospa, ti naš najlepši vzor vseh čednosti, ti naša pomočnica na potu v sv. raj! Ozri se torej, o brezmadežna Devica, na nas uboge reve ter otmi nas z mogočno roko iz oblasti hudobnega duha; daj, da smo pravi otroci Božji, da po tvojem vzgledu živimo, in slednjič pripelji nas v nebeško domovino, da Boga in tebe, o brezmadežna Devica, hvalimo na vekov veke. Amen.

J. Slavec.

Tretja adventna nedelja.

I. Nesramni jezik!

Njegov jezik je kakor žareč ogenj.

Lz. 30, 27.

Kamor strela udari, se vname ogenj, ki silovitnejše žge, kakor navadni ogenj, da ga je silno težko pogasiti. — Takemu ognju podoben

je nesramni — ali nečisti jezik, ki govori nespodobne reči, kakor govori prerok: *njegov jezik je kakor žareč ogenj!*

Nespodobne ali nesramne besede imenujemo take, ki so sramozljivosti in čistosti nasproti in ki v poslušalcih nespodobne misli budé in nesramne želje vžigajo! — in take besede so kakor žareč ogenj, ki napravi silno pogorišče v neumrjočih dušah!

Ko so nekdam Rimljani razdevali nesrečno Jeruzalemsko mesto, vrže eden izmed vojščakov eno samo gorečo bakljo v veličastni tempelj, ki se vname in ves zgori, — zgori do tal! — Tista edina goreča baklja je napravila tolik požar, da vkljub vsemu prizadevanju ni bilo moč ognja ustrahovati ter tempelj pogina rešiti. Enako, glejte! marsikrat ena sama nespodobna beseda v srci vname tak nečist ogenj, da vse, kar je bilo božjega v njem, požgé in pokonča, in človeško srce iz božjega tempeljna izpremeni v hudičev tempelj! — Zato pravi sveti Brnard: *Ako spregovoriš tudi le eno samo nesramno besedo, si kriv, da morebiti padejo vsi tisti, ki so pričujoči bili in te slišali. In to je večji greh, kakor ko bi bil s pušico naenkrat umoril več ljudi, ker s pušico bi umoril le telesa ljudi, z nespodobnim govorjenjem pa moriš njihove duše!* — Taki nesramni ljudje delajo najhujše sprijenje na svetu, kajti en sam izmed njih škoduje včasih več, kakor sto hudih duhov, ker toliko duš pripravlja v pogubljenje!

Pa vendar glejte! kako pogostoma in povsod se slišijo nesramne besede. Po hišah in cestah, v delalnicah, na polju in po hosti, pri delu in počitku skoraj ni družega slišati, kot nespodobne besede in nesramne burke! — Premišljujmo torej danes greh nesramnega jezika in sicer 1. kako velik je sam na sebi, 2. v svojih nasledkih, 3. kako ga skušajo ljudje zagovarjati in 4. kaj je gledé tega storiti, da bi se ga zanaprej obvarovali.

1. Nespodobno govorjenje je velik greh, naj ga že premišljamo samega na sebi, ali pa po njegovih nasledkih.

Kristus govori pri sv. Mateju (12, 36.): *Povem vam pa, da za vsako prazno besedo, katero bodo ljudje govorili, bodo odgovor dajali sodnji dan!* Teh besedi bi ne smel noben človek prezirati, zlasti pa tak ne, ki nima čistega in spodobnega jezika, ter s svojim nespodobnim, nesramnim in pohujšljivim jezikom sebe in druge potiska v pogubo!

a) Kaj bi vi rekli, ako bi videli kakega človeka z gorečo bakljo okrog slamnate strehe hoditi? Z enim glasom bi vpili: „O joj, zažgal

bo!“ Takemu predrznemu človeku podoben je vsak, ki govori nespodobne besede, ali nesramne pogovore ima, ker ž njimi hudo poželenje do nespodobnih in pregrešnih reči vžiga v lastnem srci in v srci svojih poslušalcev!

b) So grehi, katere skuša človek izgovarjati s svojimi slabostmi, s svojim hudim poželenjem in nagnenjem k grehu, in upam reči, da se Bog res tudi ozira na hude skušnjave in na našo slabost, ter nas bo zaradi takih grehov bolj milostno sodil: — kaj pa hočem reči, ali se tudi nesramni jezik more s takim izgovorom opravičevati? Težko, da bi se mogel — da, nikakor ne! Kdor nesramno govori, se tako rekoč k temu sili, ker že prirojena sramožljivost ga od tega odvračuje. Zato zapazimo, da tudi nesramneži v djanji, ki skušajo svoje grehe s svojo spačeno naturo izgovarjati, vendar dostikrat niso nesramni v jeziku, temveč se skrbno ogibljejo vsake nespodobne besede na jeziku. Kdor pa nespodobno govori in klafa, tak pa razodeva sprieno in hudobno srce, in grdo govori prav zato, ker hoče, ker je zloben in sprieno njegovo srce, in česar je srce polno, vrè pri ustih ven — in ta nima nobenega izgovora za svoj greh! — Po pravici se je bati, da bo več ljudi v peklu gorelo zaradi nesramnega jezika, kakor pa zaradi nesramnih del! — Zato tudi opominja sveti apostol Efežane (5, 3—4) rekoč: *Nesramnost pa in vsa nečistost, ali lakomnost, se še ne imenuj med vami (kakor se spodobi svetim), ali nesramnost, ali nespametne in grde besede, kar se ne spodobi!* Torej sami sodite, kristijani! če je sveti apostol Gospodov prepovedal, da se nesramnost med kristijani še imenovati ne smé, kaj bi rekel dandanes o umazanih in klafarskih jezikih, ki brez sramožljivosti pri delu, ali pijači toliko umazanih in spodtakljivih besed govoré, ali grde pesmi pojó, ali nespodobne šale in burke pred očmi mnogih uganjajo, da vsacega le nekoliko sramožljivega človeka rudečica oblije? — In kaj bo pa še le Jezus, naš prihodnji sodnik, rekel na sodnji dan umazaniam jezikom, če je že rekel, da bodo ljudje za vsako prazno besedo, ki jo govoré, morali odgovor dajati sodnji dan?! — Da, resnično! — umazani jezik bo zaradi svojih besedi obsojen ali pogubljen!

c) Da velikost in ostudnost greha, nesramnega govorjenja bolj spoznamo, premišljujmo le, kako bi moral biti kristijanom jezik svet in čist, ker je bil že tolikrat posvečen! — Posvečen je bil precej pri sv. Krstu; ko je duhovnik položil blagoslovljeno sol na naš jezik, je rekel: *Sprejmi sol modrosti, ki naj ti bo sprava v večno življenje*, kar nas spominja, da bi morali vedno spodobno govoriti!

— In pozneje kolikokrat je bil posvečen po vživanji najsvetejšega Telesa Gospodovega pri sv. obhajilu! Kako čista in sveta je morala Marija biti, da je smela Boga v sebi nositi, kako čist in sramožljiv bi moral tudi naš jezik biti, da bi smel vživati najsvetejše Jagnje, katero s strahom in spoštovanjem molijo in časté kerubini in serafini, in pred katerim se tresejo kolena vseh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo! — Če pa mi svoj tolikrat in tako močno posvečeni jezik oskrunjamo s klafarskim in nesramnim besedovanjem, je-li to majhna nečast, le malo zaničevanje najsvetejšega Sinu božjega, ki si je naš jezik izbral za altar, na katerem hoče pri sv. obhajilu počivati?! — Kdo bi bil tako predrzen, da bi si upal kaj takega trditi?!

d) Živel je oče, ki je svoje otroke tako ljubil, kakor svoje lastno življenje, jih ljubil s toliko ljubeznijo in presrčnostjo, da se je čuditi! Molil in delal je zanje, cele noči prečul zanje! Ko pa otroci zrastejo, pozabijo na ljubezen očetovo, ga zaničujejo, krivično in hudobno tožijo in celo sodnji izročé! Očeta res primejo, zvežejo, ga pred sodnji stol tirajo in slednjič v ječo vržejo. Velika sramota je bila to za očeta, — grozna njegova bolečina in sicer tem hujša, ker je videl oče, da ga zasramujejo in zaničujejo njegovi lastni otroci, katere je izredil in toliko zanje skrbel in storil. Pa to še ni bilo vse! Nehvaležni otroci ga potem še bičajo in mu potisnejo trnjevo krono na glavo!

Kristijani! Ali mi pa veste povedati, kdo je ta oče? Jezus Kristus je! Kdo so pa nehvaležni otroci? To smo pa mi! — In katero je bodeče trnje, s katerim prebadamo njegovo glavo? In kateri so biči, s katerimi mesarimo njegovo telo? To so naše nesramne besede, šale, pesmi! Kdo bi si upal reči, da so grde, nesramne besede, pesmi, ali šale — le majhni pregreški, če mi ž njimi zopet vnovič s trnjem kronamo glavo Zveličarjevo in bičamo njegovo telo?!

2. Nesramni govori so pa tudi močno pregrešni zaradi posledic ali nasledkov, ki iz nesramnih besedi izvirajo:

Kristus, naš Zveličar je vzel nekdanj malega otroka in ga postavil v sredo med svoje poslušalce rekoč: *Kdor pohujša katerega teh malih, ki v me verujejo, bi mu bilo bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat in bi se potopil v globočino morja. Gorjé svetu zaradi pohujšanja. Pohujšanje sicer mora priti, ali vendar gorje tistemu človeku, po katerem pohujšanje pride.* (Mat. 18, 6—7.) Ni ga pa greha, ki bi več pohujšanja napravil, kakor so ravno nesramni pogovori, spodtakljive šale, umazane pesmi itd. Prav mnogokrat se zgodi, da že otroci vedó več govoriti o nesramnih rečeh, kot marsikateri odrasli človek. Odkod je prišlo to pri njih, pri katerih bi človek še

angelsko nedolžnost pričakoval? Slišali so druge nesramno govoriti, pa so si zapomnili in tako pride, da so nekateri še prav mladi po letih, pa že grešniki veliki, ker resnično je, kar pové sveto pismo (I. Kor. 15, 33): *Malopridni pogovori skazé lepo zadržanje!*

Nesramni pogovori pa ne spridijo le posameznikov, temveč prav pogostokrat na stotine družih, ki nesramne besede slišijo, ter potem zopet to, kar so slišali, dalje pripovedujejo ter tako greh razširjajo od človeka do človeka, od roda do roda, tako, da morebiti začetnik nesramnih besedi že v grobu trohni, med tem, ko njegov greh še vedno na zemlji ljudi kuži! — O nesrečni tak človek, ki s svojim umazanim govorjenjem toliko duš oskruni in morda na večno pomori! Grozen je človek, ki svojemu sosedu hišo zažge, grozen je človek, ki nedolžnega potnika zakolje ali umori, — pa še grozovitejši nesramni jezik, ki toliko duš pomori in večno pogubi! — Kristus je te duše, ki so vstvarjene po božji podobi, odrešil s svojo lastno, drago krvjo, jih olupšal pri sv. Krstu z dragim oblačilom posvečujoče milosti božje, jih posvetil v tempeljne sv. Duha: nesramni človek pa, ki nespodobne besede vpricho njih govori, razdeva v njih podobo božjo, tepta z nogama presveto Jezusovo kri, omadaževa in raztrga drago obleko posvečujoče milosti božje, ter okužuje neumrjoče duše z nečistim strupom svojega jezika! Nobena reč človeka Bogu in ljudem bolj prijetnega ne stori, nobena reč ne nareja duše lepše in angeljem bolj podobne, kakor jo nareja ljuba nedolžnost ter sveta, angelska čistost; nesrečni nesramni jezik pa oropa s svojim satanskim govorjenjem duše tega drazega zaklada in se ukvarja s prestrašnim delom, da angelje spreminja v hudiče! — Gorje, gorje svetu zaradi pohujšanja, gorje zaradi nesramnega, nespodobnega, nečistega govorjenja!

Kako so nesramne besede Bogu zoprne, se ne vidi samo iz sv. pisma, katero nam pové (I. Mojz. 6, 7.), da se je Bog kesal, da je človeka vstvaril zaradi nesramnih reči, katere je med ljudmi videl, — temveč vidi se tudi iz različnih kazni, s katerimi je Bog tepel nesramne jezike. Da vam ne bom mnogih zgledov v misel jemal, vam hočem povedati le samo enega, katerega berem v življenji svetega Valerija.

Sv. Valerij je nekdaj popotoval. Bila je huda zima. Da bi se nekoliko ogrel, stopi v bližnjo hišo. Hišo je v posesti imel neki imeniten mož, katerega je bil ravno takrat obiskal uradnik tistega kraja. Gospodar in uradnik se prav takrat pomenkujeta o nespodobnih rečeh. Svetnika obide nevolja, da povzdigne svoj glas in reče resno besedo: „Gospoda! ali ne vesta, da bo Bog odgovor tirjal še celó od vsake nepotrebne besede?“ — Toda ta dva moža se ne zmenita za to

svarjenje in se izgovarjata, da se to godi le v šali in za kratek čas. Služabnik Božji pa ju zavrne rekoč: „Hotel sem se pri vas nekoliko ogreti; pa bodisi tudi še tako mrzlo, bom vendar-le rajše prenašal najhujšo zimo, kakor pa da bi poslušal vajine brezbožne pogovore. Le glejta, kaj se bo kmalo zgodilo. Ne pozabita, da sem vaji svaril!“ — Pa nesramneža se mu posmehujeta ter zasramujeta svetega moža! Sv. Valerih odide, kazen božja pa pride. Hišni gospodar oslepi na obedve očesi. Uradnika pa začne tako hudo ujedati po drobu, da je v silnih bolečinah v kratkem času umrl. Obadva sta sicer poslala po svetnika ter ga prosila pomoči. Svetnik pa jima je odpovedal svojo pomoč, ker je po božjem razsvetljenju spoznal, da ju je pravični Bog hotel očitno strahovati v svarilni zgleđ drugim ljudem zaradi njune hudobije!

3. Kakor sta se skušala ta dva nesrečneža izgovarjati proti sv. Valerihu, tako skušajo zagovarjati svoje nespodobno govorjenje še sedaj premnogi.

Marsikdo pravi: Jaz pri tem nič hudega ne mislim. Če katerikrat kako nespodobno rečem, rečem jo le iz šale! — Oj, nesrečni človek, ki se s takim izgovorom izgovarjaš, poslušaj, kaj ti bom povedal. Iz šale ali norčije praviš, da govoriš nespodobne besede? Tako daleč torej si zagazil, da se z grehom norčuješ, in da le za šalo ali norčijo imaš, ako duše pogubljaš? To ti je res prav satanska šala in peklenško kratkočasovanje, katero angelje žali, vsem nebesom žalost nareja, — peklju pa veselje! — je kratkočasovanje, zavoljo katerega ti bo pravični sodnik živih in mrtvih ob svojem času prisodil večni jok in škripanje z zobmi! Le pojdi, ki se izgovarjaš, da le v šali in za kratek čas nesramne marnje imaš, le pojdi, in do mrtvega ubij kakega človeka, potem pa reci, da se je to le iz norčije zgodilo in za kratek čas. Kaj bi ti pomagal tak izgovor? Praviš, da pri tem nič hudega ne misliš. Toda povej mi: Je-li mogoče, da bi govoril o kaki reči in bi ne mislil na tisto reč? In ko bi tudi nič hudega ne mislili pri takem govorjenji, ali si si pa svest, da tudi tvoji poslušalci nič hudega ne mislijo? ter morda z mislimi in željami grešé! In ako grešé, kdo je tega kriv? — Kaj bi neki ti rekel k temu, ko bi te kdo prav grdo zmerjal in osramotil, ob enem pa trdil, da mu vse to ne gré iz srca in da dela to le iz šale in za kratek čas! Bi bil mar zadovoljen s takim izgovorom, posebno takrat, ko bi uni le še ne jenjal te sramotiti?

Drugi imajo tako govorjenje le za mali greh, zato, ker je sila veliko ljudi v njem zapopadenih in si iz tega nobene vesti ne delajo. — Ali menite, da nesramno govorjenje zaradi tega ni pregrešno in kazni vredno, če veliko ljudi nespodobno govori? V Sodomi in Gomor

so bili razven Lotove družine vsi grešniki, še celó deset pravičnih ni bilo najti med njimi! — Ali je pa mar Bog mestoma prizanesel zato, ker so vsi grešili? Nikakor ne. Bog jima ni prizanesel, temveč ju je požgal z žvepljenim ognjem z nebes! — Da je prazen in neveljaven ta izgovor, kažejo nam tudi besede Zveličarjeve: *Veliko je poklicanih, malo pa izvoljenih.* (Mat. 20, 16.) *Široka so vrata in prostorna je pot, ki pelje v pogubljenje, in veliko jih je, ki po njej hodijo. Kako ozka pa so vrata, in tesna pot, ki pelje v življenje, in malo jih je, ki jo najdejo.* (Mat. 7, 13. 14.)

Zopet drugi pravijo in same sebe slepé z izgovorom: „Mi že smemo kaj tacega govoriti, ker smo oženjeni, saj se varujemo, da vpričo otrok ne govorimo kaj nespodobnega!“ — Ne tajim, da so taki pogovori za otroke bolj škodljivi, kakor za odrasčene ljudi; pa vendar tega tudi nobeden ne more tajiti, da so taki pogovori škodljivi za vsacega, ker slabe misli v njem budé. Nič ne dé, če si oženjen, zaradi tega nisi opravičen! Kaj meniš, da šesta zapoved ne zadeva zakonskih? Saj jih bo tudi izmed zakonskih veliko v peklú gorelo zavoljo nečistih grehov, — če so bili tudi le samo z besedo storjeni! — Kristijan se mora ogibati sleherne nespodobne besede. *Pomisli, pravi sv. Avguštin, da so tvoja usta, — kristijanova usta, v katerih se Jezus Kristus tolikrat oglasi pri sv. obhajilu!*

Kristijani! kaj nam je torej gledé nesramnih pogovorov storiti?

a) Vsak, ki je dosedaj nespodobne besede govoril, naj jih od sedaj naprej več ne govori. Poboljšajmo in spokorimo se in ne nehajmo dan na dan pridno moliti za vse, ki so slišali naše nespodobne besede, da bi nikakor škode ne trpeli na svoji duši.

b) Vsak naj po svoji moči tudi pri družih ustavlja nesramno govorjenje. Ako si hišni gospodar ali gospodinja, ne smeš nikdar pustiti, da bi tvoji posli ali otroci imeli med seboj nespodobne pogovore. Posvari jih in prepovej tako besedovanje. Ako se ne poboljšajo, jih odpravi iz službe prej ko mogoče. — Boš li pri hiši terpel družinčeta, ki bi ti rad hišo požgal? Hujši od tacega družinčeta je pa oni, ki z nespodobnim govorjenjem vžiga nečisti ogenj v srcih tvoje družine. Ako tako storiš, opravljaš službo apostolovo in rešiš marsikatero dušo! Nikar se ne boj in ne sramuj skazati se vrednega učenca Kristusovega, če bi te tudi drugi zasramovali, pomneč besedo božjo: *Kdor se me sramuje pred ljudmi, tega se bom jaz sramoval pred svojim Očetom, ki je v nebesih.* (Luk. 9, 26.)

c) Ako pa vkljub vsemu svojemu prizadevanju vendar-le ne moreš ustaviti takega nesramnega govorjenja, moraš, ako ti je le mogoče, proč iti izmed takih ljudi, ki imajo grde jezike, ter ne smeš radovoljno poslušati takih jezikov. Torej vi posli, hlapci in dekle! ne hodite v službo v take hiše, v katerih se vedno nespodobno govori, ali se taki pogovori trpé, in ako pa slučajno vanje zaidete, jih zopet pustite, kakor hitro je mogoče, akoravno bi pri tem tudi kako časno škodo trpeli. Pomislite, kaj bi vam pomagalo, ako bi si tudi ves svet pridobili, na svoji duši pa škodo trpeli!

d) Ako pa že nikakor ni mogoče zapustiti takih ljudi, ki so nespodobnih besedi, moraš z vsem svojim obnašanjem na znanje dajati, da nimaš nobenega dopadajenja nad takim govorjenjem. Kdor se smeja takim nesramnim besedam, ni nič boljši, kakor tisti, ki jih govori!

Ljube duše! vzemite si vse to k srečju in nikar ne posnemajte tistih, ki se le posmehujejo, kadar se take resnice s prižnice ali drugod oznanjujejo, da ne pridete med število onih, o katerih sveti Avguštin govori, rekoč: *Prišel bo čas, da bodo svoje smejanje in norčevanje z britkimi solzami objokovali tisti, ki sedaj naše svarjenje zaničujejo in nas zasmehujejo.* In tudi Žveličar pravi: *Gorjé vam, ki se sedaj smejate, ker bote jokali in žalovali.* Amen.

And. Šimenec.

2. Sad pokore.

Storite vreden sad pokore.

Mat. 3, 8.

A. 1. Vsa drevesa štrlijo, kakor bi bila suha . . . namesto listja in sadú vidiš le sneg in led na vejah . . . zdaj spijo in počivajo, da bodo po leti tem močnejša in rodila obilnejši sad.

2. Eno drevo pa v vrtu sv. katoliške cerkve vedno zeleni in cvete ter sad rodi — posebno zdaj v zimskem času — v adventu in postu in to je žlahtno drevo sv. pokore; na to nas opominja danes sv. evangelij (Jan. 1, 19—28.), ko ste slišali sv. Janeza Krstnika, ki pravi: *Jaz sem glas vpijočega v puščavi: Pripravite stezo Gospodu, kakor je rekel Izaija, prerok.*

3. Bliža se sv. Božični dan . . . Ako hočemo, da bi mili Jezus nas rad imel in prišel v naše srce, moramo se spokoriti in mu stezo pripraviti po vredni pokori, kakor opominja sv. Janez Krstnik: *Storite vreden sad pokore!* Oglejmo si torej danes: sad pokore.

B. Kristus primerja kristijana drevesu, govoreč: *Vsako dobro drevo rodi dober sad; slabo drevo pa rodi slab sad . . . vsako drevo, katero ne stori dobrega sadú, bo posekano in v ogenj vrženo.* (Mat. 7, 17—19.) Radi gledamo rodno drevo . . . polno sadú . . . tako tudi mi Bogu dopadamo, ako prinesemo vreden sad pokore, ki je:

1. Zatajevanje, krotenje samega sebe . . . Grešnik se pase po pisani trati slehrne sladnosti, spokornik pa se mora premagati, svoje poželenje krotiti, sam sebe zatajiti . . . drugače je njegova pokora za nič in brez sadú . . . ker mili Jezus sam tako tirja, govoreč: *Ako kdo hoče za menoj priti, naj zataji sam sebe, naj vzame svoj križ na svoje rame in naj hodi za menoj.* (Mat. 16, 24.) Svetniki so se zatajevali in storili obilni sad pokore . . . Sv. apostol Pavel zato pravi: *Kaznujem svoje telo in ga v sužnost devam, da ko drugim pridigovam, ne bom sam zavržen.* (I. Kor. 9, 27.) Ljubi Jezus pa tudi nas milo nagovarja: *Vzemite moj jarem na se, in učite se od mene, ker jaz sem krotak in ponižen iz srca in pokoj najdete svojim dušam. Moj jarem namreč je sladek in moje breme je lahko.* (Mat. 11, 29—30.) Sladek sad zatajevanja — pokora rodi . . . zato: *Storite vredni sad pokore!*

2. Molitev je lepi sad pokore . . . Grešnik na Boga ne misli . . . beži . . . ga zaničuje . . . ne moli. — Brž pa ko nastopi stezo pokore, mu postane molitev prijetna in ljuba . . . Savel je bil zadosti silovit grešnik . . . preganjal Boga . . . sovražil Jezusa . . . pa komaj ko ga je obsenčila milost božja, je že začel moliti; in Gospod veselo pravi Ananiju: *Idi k Savlu . . . Glej! namreč moli.* (Dej. ap. 9, 11.) Veseli sad pokore . . . zato Jezus nam pravi: *Treba je vedno moliti in ne jenjati.* (Luk. 18, 1.) Sv. Lucija, danes god, je rada molila . . . šla je na božjo pot 15 ur daleč . . . moli na grobu sv. Agate za ljubo zdravje svoji materi . . . bila je uslišana. Molila je vedno . . . še v smrtni sili hvali Jezusa . . . (Legenda 13. dec.) Kaj pa ti deklica, mladenič . . . starček . . . smrtna kôsa je že nabrušena . . . ali pa tudi imaš sad pokore? ali rad moliš? Ali se sramuješ in izogibaš molitvi? *Stori vreden sad pokore: môli!*

3. Najlepši sad pokore je sv. o b h a j i l o. Grešnik beži pred sv. rešnjim Telesom . . . Sicer so tudi nekateri svetniki živeli brez sv. obhajila (sv. Marija Egipt., ki ga je le samo za sv. popotnico zavžila), ker so se čutili nevredne . . . Seveda nevredni smo vsi! — pa potrebni smo nebeške hrane . . . in bolj ko si spokoren, večkrat prideš k mizi božji . . . rajše klečiš pred sv. rešnjim Telesom . . . večkrat ga obiskuješ . . . duhovno uživaš . . . vsaki mesec . . .

Lepi sad pokore na drevesu tvojega srca . . . *Storite torej vreden sad pokore!* Kvaterni teden je . . . adventni čas je . . . Ako ste pravi spokorniki, bote tudi sv. rešnje Telo radi obiskavali, molili, uživali . . .

C. Nerodovitna smokvica. (Luk. 13, 6.) Gospodar je že tri leta hodil sadú iskat . . . jo hoče posekati . . . viničar poprosi še eno leto čakati, morda bo sad obrodila . . . Ali pa nismo mi to nerodovito drevo? . . . Sad pokore je: zatajevanje . . . kvaterni teden je post . . . zatajajte se . . . molite . . . prihajajte k sv. obhajilu . . . Storite vreden sad pokore za Jezusa! Amen. Simon Gaberc.

Četrta adventna nedelja.

I. Preklinjevalski jezik.

Prekleti bodo, ki bodo tebe (Gospoda Boga) zaničevali, in pogubljeni bodo vsi, ki te bodo kleli.

Tob. 13, 16.

V mnogih rečeh in na mnoge načine žalijo ljudje brezštevlnokrat dan na dan ljubega Boga! Ni ga počutka, katerega bi hudobni človek ne obračal v razžaljenje božje. Zlasti pa je ena pregreha, katera je bolj razširjena med človeškim rodом, kakor katerakoli si bodi, — in to je preklinjevanje!

Po mestih in vaseh, po potih, poljih in travnikih, po delalnicah, hlevih in pôdih, po gostilnah in družih hišah se prepogostokrat sliši kletev. Ljudje vseh stanov, visoki in nizki, mladi in stari, možki in ženske kolnejo bolj ali manj. — Pa kaj pravim? Še celó otroci, ki se prekrizati dobro ne znajo, umejo že mojstersko kleti in rotiti se! O nesrečni jezik, ki toliko ljudi nesrečnih storiš in večno pogubiš, kakor nam pove sv. Duh sam rekoč: *Prekleti bodo, ki bodo tebe (gospoda Boga) zaničevali, in pogubljeni bodo vsi, ki te bodo kleli!*

Kristijani! Sv. adventni čas gre h koncu; — in Jezusov prihod je tukaj. Že stoji pred durmi našega srca in trka, da bi ga notri pustili. Kaj nam je storiti, da bo Jezus s svojo blaženostjo res prišel v naše sree? To storimo, kar nam v današnjem evangeliju kliče veliki spokornik, sv. Janez Krstnik, rekoč: *kar je krivega, bodi ravno, in kar je ostrega, gladka pota;* — in to posebno velja o kletvi in rotenju. — Da bi mi zanaprej to pregreho opustili, premišlujmo

razne stopinje kletve, ter njeno malopridnost in hudobijo na raznih stopinjah!

Zdihnimo k našemu Izveličarju, da bi nas napolnil s svojim duhom, *ki je bil preklinjan, pa ni klel, ki je trpel, in ni pretil.* (I. Petr. 2, 23.)

1. Najvišja stopinja preklinjevanja je bogokletstvo. Bogokletstva je kriv, kdor preklinja Boga, ali njegove lastnosti, ali če Bogu pripisuje kaj slabega, kar se mu nikakor pripisovati ne more in ne sme; n. pr. ko bi kdo rekel: da je Bog neusmiljen, krivičen itd. ali če bi Bogu odtegoval, kar le njemu gre, n. pr. ko bi kdo trdil, da Bog ni vsegamogočen, ali vsegaveden itd.

Bogokletstvo je grozna pregreha in se šteje med najhujše pregrehe. Sv. Jeronim pravi: *Ni je strašnejše reči memo bogokletstva; zakaj ker bogokletnež obrača svoj brezbožni jezik zoper nebesa; vsak drugi greh je majhen v primeri z bogokletstvom.* — Kako strašna pregreha je bogokletstvo, se razvidi lahko iz tega, ker se a) bogokletnež loti Boga, pred katerim angelji zakrivajo svoje obličje in mu v ponižni molitvi prepevajo hvalo, rekoč: *Svet, svet, svet Gospod Bog vojskinih trum; vsa zemlja je polna njegovega veličastva!* (Iz. 6, 3.) — Bogokletnež se drzne zaničevati in preklinjati Boga, ki ga je iz nič vstvaril in ki ga lahko vsak migljeje konča, Boga, ki ga bo sodil in na veke pogubil, njega, ki je sodnik živih in mrtvih, katerega ne more nebo obseči, pred katerim se tresejo vse nebeške moči, in pred katerim se giblje zemlja, gore in morje, in tacega strašnega, vsegamogočnega, trikrat svetega Boga si upa bogokletnež sramotiti in preklinjati! O zares! Kdo si more večjo predrznost, večji greh misliti?! Zatorej se Bog sam grozi v svetem pismu (IV. Kralj. 19, 22. 28.) rekoč: *Koga si zaničeval, in koga si klel? Zoper koga si povzdignil svoj glas in si vzdignil kviško svoje oči? Zoper Svetega Izaelovega!* — *Divjal si zoper mene in tvoj napuh je prišel do mojih ušes! . . .* O kolika predrznost, da se upa človek preklinjevati Njega, ki zamore ves svet pokončati z enim samim migljejem! Zatorej stoji pisano: *Prekleti bodo in pogubljeni vsi, ki bodo tebe kleli!* — In v bukvah Mojzesovih je brati (IV. 16.): *Kdor preklinja Gospodovo ime, naj smrti umrje, s kamenjem naj ga posuje vsa množica, naj je rojak ali tujec. Kdor preklinja Gospodovo ime, naj smrti umrje!* Sv. Tomaž Akvinski pristavlja: *Ker je bila smrtna kazen postavljena le na smrtni greh, se iz tega vidi, da je bogokletstvo smrtni — grozen, strašen greh!*

b) Da hudobijo in malopridnost bogokletstva še bolj poznamo, premislimo, kdo je ta, ki se drzne preklinjati Boga? Reven, nezmožen, siromaški človek je. In ubogi človek, revni črvič se drzne vzdigovati se zoper Boga, svojega Stvarnika, Odrešenika in Posvečevalca, ter preklinjati svojega najboljšega Očeta! Glej, o človek! po svoji neskončni dobroti te je Bog ustvaril, ti dal dušo in telo, dal lepe dušne in telesne moči; Jezus Kristus te je odrešil, ter za te prelił svojo dragoceno Kri na lesu svetega križa; sv. Duh te je v svoj tempelj posvetil. Bog te je sprejel za svojega otroka, ti v nebesih večno srečno stanovanje pripravil, in te tudi tukaj na zemlji dan na dan obsiplje z dobrotami; ti pa, ki brez Boga nič nisi in nič ne premoreš, se drzneš preklinjati Gospoda, svojega Boga, svojega največjega dobrotnika! Ali ni to res grozna nehvaležnost, grozna hudobija?! Po pravici se torej Bog pritožuje pri preroku, rekoč: *Ko bi me bil preklinjal moj sovražnik, bi bil seveda prenašal; in ko bi bil on, ki me sovraži, prešerno zoper mene govoril, bi se bil skril pred njim. Ti pa, človek z menoj ene misli, moj prijatelj in moj znanec, ki si sladčice z menoj vžival, in sva v božji hiši v edinosti hodila (ti o človek) mene preklinjaš! Kaj sem ti žalega storil?* (Ps. 54, 10—15.)

c) Kako velik greh je bogokletstvo, se vidi tudi iz kazni, katere zadevajo bogokletneže. Ne bom veliko omenjal, kako so nekdanj, še celó pri nevernikih, svetni poglavarji bogokletneže kaznovali, ker so jih z žarečim železom žgali, ali jim jezike drli ali prerezati pustili, ali pa jih z najsilovitejšo smrtjo morili; temveč spomnim le na nekatere zglede iz svetega pisma, kako je Bog strahoval bogokletneže.

Senaherib, kralj Asirijanov, je preklinjal pravega Boga. Za to predrznost mu je angelj Gospodov v eni noči pobil 185.000 móz, in njegova sina sta ga z mečem umorila (Iz. 37, 36—38.). — Nikanor je preklinjal Boga, in Juda Makabejec mu na božje povelje ukaže odsekati glavo ter razrezati na drobne kosce pticam v jed. (II. Mak. 15, 30—33.) — Judje so s kamenjem pobili bogokletneže, kakor ste poprej slišali. — Mnogo zgledov bi vam še lahko povedal iz svetne zgodovine, pa čemu, saj se malopridnost in grozna hudobija bogokletstva spozna že iz do sedaj povedanega lahko!

2. Druga stopinja preklinjevanja je, kdor preklinja Mater božjo, angelje, svetnike ali kdor preklinja sv. zakramente, sv. križ, — ali če zaničljivo govori o sveti veri, službi božji ali sploh o svetih rečeh.

a) Kako sprijen in zdvijan mora biti človek, ki kolne Marijo ali grdo o njej govori, to nam že razodene naš verni krščanski čut. Saj je Marija prva, najsvetejša stvar za Bogom in največja dobrot-

nica človeškemu rodu! Kako hudoben mora torej biti človek, ki se drzne kleti ali blatiti Mater božjo!

b) Hudoben in malopriden je tudi, ki kolne ali sramoti angelje ali svetnike! Bog je angelje vstvaril v veliki popolnosti, ter jih ljudem za varuhe in pomočnike odbral; ravno tako je tudi svetnike s svojo milostjo podpiral, da so sveto živeli in se zveličali, ter so sedaj naši priprošnjiki v nebesih. Kako zgubljen in poreden je, kdor jih kolne ali grdi, ker s tem Bogu samemu nečast dela, ker je njih stvarnik in začetnik! — Pomislimo pa še nadalje, kaj stori tisti, ki preklinja z Jezusovim imenom, ali ki kolne svete zakramente, sv. križ, ali ki zaničljivo govori o sv. veri, ali o službi božji itd.

c) Jezusovo ime je najsvetejše ime v nebesih in na zemlji. Kdor to ime zlorabi v kletev, — ali pa po nepotrebnem izgovarja, sramoti njega, ki je poslednjo kapljo krvi za nas pretil in nas večne pogube rešil; sramoti njega, brez katerega ni odpuščenja in milosti; sramoti njega, katerega angelji s strahom in trepetom molijo in pred katerim se tresejo nebo in zemlja, in še celo satan beži! — Kdor torej to sveto ime po nemarnem ali celo v kletev rabi, je hujši od hudiča, ki si ne upa tega svetega imena grčiti!

d) Kaj stori pa oni, ki sramoti sv. križ — ali s to besedo preklinja, navadno s tujo besedo: „Krucifiks?“ Res je, da je bil sv. križ nekdanj znamenje sramote in prekletstva. Le sužnje in razbojnik so na njega obešali. Zato pravi sv. apostol (Gal. 3. 13): *Preklet je vsak, ki visi na lesu!* — Odkar pa je bil sv. križ pomočen s krvjo nedolžnega božjega Jagnjeta, tedaj je minulo pohujšanje križa (Gal. 5. 11), in je postal med vsemi narodi, ki v Kristusa verujejo, — znamenje največjega češčenja! Bog je poveljal sv. križ z brezštevilnimi čudeži, in ako se mi pobožno z njim zaznamovamo, dobimo močno brambo zoper vidne in nevidne sovražnike! Ob koncu dni se bo zopet prikazalo znamenje sv. križa v velikem veličastvu na nebu: pravični se bodo pri pogledu nanj veselili, hudobni pa tresli in jokali!

Spoznajte! torej, predragi! kako velik greh ima tisti, ki sv. križ preklinja! Njegov greh je večji, kakor je bil judov in ajdov, ki so sv. križ zapljuvali in z nogami teptali le zato, ker niso poznali svetosti in častljivosti sv. križa!

e) Kaj stori pa tisti, ki sramoti sv. zakramente, ki preklinja sv. krst, ali ki zakramentira? — Tudi to je silno hudobno početje. Sveti zakramenti so pomočki milosti, katere nam je Jezus v odpuščenje naših grehov in v naše posvečenje in zveličanje zaslužil, po njih postanemo otroci božji in dediči nebeškega kraljestva. Ko bi svetih

zakramentov ne bilo, bi ne mogli biti deležni Jezusovega odrešenja, in ne zveličani! Zatorej moramo do vseh svetih zakramentov imeti veliko spoštovanje in jih spodobno in s strahom imenovati! Kdor pa dela drugače, ter ž njimi ostudno preklinja, je hudobnež, ker divja zoper najsvetejše pomočke, ki mu služijo k zveličanju, divja zoper Kristusa, Sinu božjega, ki jih je nam revežem zaslužil, ter se stori nevrednega njihovih milosti, ter brez sv. zakramentov umrje, kar se tudi res pogostokrat zgodi, kakor nas vsakdanja skušnja uči!

f) Enako hudo in močno se pregreši tudi vsak, ki zaničljivo govori o veri ali službi božji, ali te neprecenljive darove božje v kletev zlorabi. Sv. vera in služba božja je neprecenljiva milost božje dobrote nam dane v naše zveličanje in posvečenje. Kdor take reči preklinja, tak preklinja svojo največjo srečo, svoje zveličanje in slednjič Boga, od katerega izvirajo ti čeznaturi darovi! — In vendar kolikrat se slišijo take kletvice in onečesčenje iz ust malovrednih ljudi, tako, da se Bog po pravici pritožuje pri preroku (Iz. 52. 5.) rekoč: *Celi dan neprenehoma se kolne moje ime!* — O gorje nam!

3. Tretja stopinja preklinjevanja je navadna kletev, kakor klicanje hudobca ali če kdo izdaja njemu ljudi, stvari ali delo, ali vreme itd. tako n. pr. so pregrešne in preklinjevalske besede: kakor hudič, preklet, zlodej, vrag, „satan naj te vzame,“ „strela ubije,“ in kar je več enacih besedi! — Da je taka govorica pregrešna, se vidi iz tega ker je a) tako govorjenje močno nasproti božji časti! Ljubi Bog je vse vstvaril v svojo čast. In res mu njegove stvari, vsaka po svoje, čast in hvalo skazuje. Hvalijo ga angelji in svetniki v nebesih, hvalijo ga ptice god nebom, hvalijo ga tudi druge stvari po vsem širokem svetu. Res! vse se strinja in Bogu hvalo prepeva, le preklinjevalec se vmes dere, kakor črni krokar, in prelepo petje kazi! — To ne more biti brez greha!

b) Preklinjevanje je greh, ker je to govorica zavrženih ljudi in duhov v peklju; kdor preklinja, jih posnema in bo enkrat tudi njim pridružen! Hudobnih ljudi govorjenje je priduševanje, rotenje, izdajanje, — in taki nosijo znamenje pogubljenja nad seboj. Ne rečem, da je že vsaka preklinjevalska besedica v hitrici in naglici izgovorjena smrtni greh, brez greha pa tudi ni.

c) Preklinjevanje je zlasti zaradi tega pregrešno, ker bližnjega pohujša in mu na duši škodo nareja. Samo en preklinjevalski jezik v hiši ali vasi kmalo toliko napravi, da vsa mladina po vasi za njim preklinja. Ničesar se človek tako lahko in hitro ne nauči, kakor kletev in rotenja; in če tudi v tujem jeziku kaj družega ne zna, po nemški

ali madjarski, ali taljanski kleti pa vendar-le vé. Tako torej človek človeka pohujša! Kristus naš Gospod pa pravi: *Gorjé svetu zaradi pohujšanja!*

d) Preklinjevanje je škodljivo in pregrešno, ker bližnjemu dostikrat časno srečo spodjé. Res je, da kletev tistemu, ki je preklinjan, ne škoduje, ter ni greha deležen in nima greha, če sam ni dal nobene priložnosti k preklinjevanju ali rotnju, vendar pa se je že zgodilo, da je Bog preklinjevalca uslišal, se vé, le v njegovo lastno škodo!

Marsikateri togotnež je preklinjal svojo ženo in ji smrt voščil, — in glejte! Bog mu je vzel ženo, ko jo je najbolj potreboval! — Najbolj pa škoduje kletev starišev otrokom! Zato je rekel že neverski modrijan Plato: „Nobena reč ni otrokom bolj škodljiva, kakor kletev starišev!“ — In sv. Duh pravi (Sir. 3, 11.): *Očetov blagoslov otrokom hiše zida, materina kletev pa jih do tal podira!*

Očak Noe je zasadil vinograd. Ker pa vinske moči ni poznal, se je preveč napil, ter razgaljen ležal v šotoru. Kam, njegov sin, to videvši zasramuje očeta, ter pripoveduje svojim bratoma. Ko se Noe prebudi in zvé, kaj je Kam storil, je preklel Kamovega sina Kanaan rekoč: „Preklet bodi Kanaan, suženj bodi svojih bratov.“ (I. Mojz. 9, 25.) Kam je bil kaznovan v svojem sinu. Kamov zarod je bil brezbožen in hudoben. Zgubil je pravo vero, zašel v malikovanje in največje hudobije. In še sedaj je Kamov rod nesrečen, t. j. afrikanski divjaki še sedaj tavajo v zmoti in neveri! — Glejte, kako strašno se je spolnila očetova kletev nad hudobnim sinom! — Enakih strašnih zgledov bi vam lahko več povedal, pa jih sedaj opustim, ker jih večkrat slišite, ter rečem le: Stariši, nikar ne kolnite svojih otrók, s kletvijo jih ne boste poboljšali, temveč sebe in nje nesrečne storili!

e) Največjo škodo pa napravlja preklinjevanje in rotnje preklinjevalcu samemu na duši in telesu, kajti kletev in rotnje se povrača na preklinjevalca. Sv. pismo pravi: *Kadar hudobnež hudiča preklinja, sam svojo dušo preklinja.* (Sir. 21, 30.) Kralj David pa govori: *Ljubil je kletev in ga bo zadela; blagoslova ni hotel, torej se od njega odmika. Oblekel je kletvino, kakor oblačilo in šla je kakor voda v njegovo osrčje, in kakor olje v njegove kosti. Bodi mu torej (kletev namreč) kakor oblačilo, s katerim je odet, in kakor pas, ki je vedno z njim opasan.* (Ps. 108, 18. 19.) Te besede pomenijo, da bo preklinjevalec od zunaj in od znotraj ves podvržen maščevalnim šibam božjim, katere ne bodo prizanašale ne njegovi duši, ne njegovemu telesu! In res, božja roka ni nikdar prikrajšana in tudi danes strahuje Bog preklinjevalce z različnimi kaznimi. Ravno zaradi preklinjevanja, katerega je toliko na svetu, šiba in biča Bog prekli-

njevalce, pa tudi cele dežele. Kadar hudi požari požigajo mesta in sela, ko razsajajo nevihte in huda vremena, ko kužne bolezni pobirajo živino in ljudi, vtegne vse to priti od tod, ker ljudje tako strašno preklinjajo. In kako bi tudi res mogel Bog blagoslavljati ljudi, ki ga s svojimi preklinjevalskimi jeziki tako močno žalijo?

Zatorej predragi! poslušajte zanaprej opomin aposteljnov, ki nam kliče: *Sedaj pa pustite tudi vi: jezo, nevoljo, hudobnost, kletev, grdo govorjenje svojih ust.* (Kol 3, 8.) Pomislite le, koliko veliko ne-hvaležnost kažete vi do Boga, ki vas ne neha obsipati z dobrotami, če kolnete; pomislite vendar, kdo je Bog in kdo ste vi, pomislite, kako močno grešite s kletvijo zoper Boga, sebe in bližnjega, in če se že greha ne bojite, bojite se vsaj kazni, katere vas čakajo za kletev. Nikar se ne izgovarjajte, češ, imam tako grdo navado, ker razvada nič ne izgovarja, temveč še-le greh poviša in se mora opustiti; tudi ne recite, kolnem le, kader sem jezen; tudi v jezi kleti je greh, treba se je v jezi in kletvi premagovati. — Ne opustite pa le sami za-se kletve, temveč ovirajte in odpravljajte jo vsak po svoji moči tudi pri družih, v svoji hiši, pri otrocih, poslih itd., da bo v vseh rečeh in povsod hvaljen in češčen Bog in Zveličar naš! in da bomo tudi mi vredni kedaj z angelji in svetniki v nebesih trikrat sveto peti.

Tako tedaj, kristijani! ste slišali v letošnjem adventu, kako da ljudje žalijo Boga na mnoge načine s svojim jezikom. Nekateri z lažjo, obrekovanjem in opravljanjem, drugi z nesramnim govorjenjem in preklinjanjem, v čemur smo se že tudi mi do sedaj mnogo pregrešili, kajti *v mnogem se pregrešimo vsi.* (Jak. 3, 2.) Ker je pa po besedah sv. apostola Jakoba le tisti popoln mož, ki v besedi ne greši, zatorej se poboljšajmo za naprej vsi v svojih besedah, ker le tako gladimo in pripravljamo pot Zveličarju v naša sreca, ravnamo, kar je krivega, ponižujemo, kar je goratega, napolnujemo, kar je dolinastega in se pripravne delamo videti zveličanje božje. Amen.

Andr. Šimenec.

2. Plačilo pokore.

Veselite in radujte se, ker vaše plačilo je veliko v nebesih.

Mat. 5, 12.

A) 1. Mont Cenit, visoka gora . . . na vrhu je samostan svetega Gotharda . . . mnoge potnikov iz Švice v Italijo je hodilo preko te

grozne gore . . . so v snegu opešali . . . zmrznili . . . Zato so goro prevrtali, predrli in z veliko težavo in potroški so napravili pot za železnico, da se popotniki lahko in veselo vozijo . . .

2. Imenitni gost se nam približuje . . . Jezus, Sin božji . . . v naše srce bi rad prišel . . . Pa je veliko snega in leda . . . pečine grehov in hudobij . . . sloke poti zvižaje . . . Vse to moramo popraviti . . . odpraviti . . . zravnati . . . to je: pokoro moramo storiti, tako nas opominja današnji sveti evangelij. (Luk. 3, 1—6.) In vsak človek bo videl zveličanje božje . . . mi pa se bomo poleg Jezusa peljali v nebeško domačijo.

3. Težavno je kopati . . . pečine sekati . . . ali pokoro delati . . . pa je zato veliko plačilo . . . Ako se ti delo grdi, poglej na plačilo ter pripravi Jezusu lepo stezo prave pokore; in to plačilo pokore nam Jezus sam obeta, govoreč: *Veselite in radujte se, ker vaše plačilo je obilno v nebesih.* Torej o plačilu pokore še danes!

B. Ne čudite se, ljubi poslušalci! ako vam danes zopet s pokoro pridem . . . Ne zamerite mi, da vam moj grešni jezik ves adventni čas o pokori govori! Saj je pokora najbolj potrebna . . . pa prave pokore je malo . . . In pridigar pokore sv. Janez Krstnik celi advent okoli hodi, ne samo po Jordanski dolini, temveč po vsem svetu, in vse tri adventne nedelje oznanuje pokoro . . . Po stezi pokore pride mili Jezus k nam . . . po stezi pokore pa tudi mi pojdemo k ljubemu Jezusu v sveta nebesa — po zasluženem plačilu.

In katero pa je plačilo pokore? — Sv. Peter, apostol, je vse zapustil in Jezusa nasledoval, zato ga je nekdanj vprašal, kaj nam boš dal zato? (Mat. 19, 27.) Tako morda tudi ti misliš in se tiho baraš: Kaj mi bo Bog dal za mojo pokoro? Trojno veselje ti je pripravljeno za plačilo tvoje spokornosti:

1. Veselo življenje. Koliko vendar posvetnjaki denarja potrosijo, da bi si osladili bridke dneve . . . ali vse njihovo veselje je samo navidezno . . . grešnik ima nos veselja rudeč, njegovo srce pa je žalosti krvavo . . . črv hude vesti ga tudi pri dobri volji gloda.

Le spokorni človek veselo živi, je miren pod sladkim jarmom Jezusa Kristusa . . . (Mat. 11, 29—30.) veselo dela . . . veselo spi . . . veselo hodi . . . Kako veselo je za spokornika, ki s svetim apostolom Pavlom sme reči: *Nič namreč nimam na vesti.* (I Kor. 4, 4.) Sicer sem bil grešnik . . . Boga žalil . . . pa se trudim vse popraviti. *Nasha duša je oteta, kakor vrabelj iz zanjke lovcev; zanjka je raztrgana, in mi smo rešeni: aleluja!* (Ps. 123, 7.) Nastopi grešnik!

stezo pokore, da dobiš veselo življenje, ker takrat te Jezus sam tolaži: Veselite in radujte se! Plačilo pokore:

2. Vesela smrt. Grešniki se bojda smrti nič ne bojijo — dokler je ni! Ko pa priložljá, se je pa le bojijo, ker *smrt grešnika je grozna*, uči sv. Duh (Ps. 33, 22); grozna za nje . . . za domače . . . za telo . . . za dušo . . . Že vsi smo videli take žalostne prizore . . . Pač grozno je . . . *Strašno je pasti v roke živega Boga.* (Hebr. 10, 31.)

Spokornik pa se veseli svoje razveze. Telo mu velike teže ne dela, ker je po ostri pokori velo . . . ukročeno — Srce se ne upira, ker ga svet ne mika . . . duša ne trepeče, ker je v kopeli spokornih solz umita . . . Spokornik veselo leži na goli slamici . . . mirno šteje rahle utripe svojega srca in tiho moli s sv. apostolom Pavlom, govoreč: *Želje imam* (ne več, le samo eno željo imam) *razvezati se, in biti s Kristusom.* (Filip 1, 23.) Spokorniki sprejmejo ob smrti svete zakramente, ter so celo veseli, ker Jezus sam jim reče: *Veselite in radujte se, ker vaše plačilo je obilno v nebesih:* namreč

3. Vesela večnost. Večnost je čas brez konca — življenje brez nehanja . . . In to življenje je veselo, ker je: brez truda: *Bog bo obrisal vsako solzo iz njihovih oči, in smrti ne bo več, tudi ne žalovanja, ne vpitja, ne bolečine ne bo več: ker prejšnje je minulo* — uči sv. apostol Janez. (Raz. 21, 4.) Ondi bo veselo življenje: ker je brez straha. Satan jih ne bo plašil . . . ne lovil . . . te pošasti ne bodo več slišali ne vidéli . . . Boga ne bodo mogli več žaliti . . . Veselo življenje: ker je brez vse mere — neskončno, tako, da Jezus sam pravi: *Vaše plačilo je obilno v nebesih.* Sv. apostol Pavel ga je gledal in pravi, da je brez vse mere: *Oko ni videlo, uho ni slišalo, in v srce človeka ni prišlo, kar je Bog pripravil ljubiteljem svojim.* (I. Kor. 2, 9.)

In kaj nam je pripravil ljubi Bog? Sam sebe . . . *Jaz sem tvoje plačilo veliko zelo*, je rekel Bog Abrahamu. (I. Moz. 15, 1.) Pripravil Jezusa . . . pripravil Marijo Devico . . . Že pri svitnicah je poleg Jezusa in Marije veselo . . . Kaj še le v nebesih!

C. To leto smo imeli mnogo mrličev po hišah . . . oče . . . mati . . . žena . . . dete . . . pa veselo so se od nas ločili, bolj ko so spokorno, sveto živeli. — Plačilo pokore sem vam danes pokazal, veselo življenje . . . vesela smrt . . . vesela večnost . . . Pripravljajte vedno stezo Jezusu . . . Ne bojte se pokore, temveč: *Veselite in radujte se, ker vaše plačilo je obilno v nebesih!* Amen.

Simon Gaberc.

Praznik Rojstva Gospodovega.

Kristus kralj mirú, učenik, odrešenik.

Beseda je meso postala in je med
nami prebivala, ter smo videli njeno
veličastvo. Jan. I, 14.

Čudež je bil, ko je vsemogočni Bog iz ničesa vstvaril neizmerni svet: solnce, mesec, neštevilne zvezde; zemljo, rastline in živali; ko je vstvaril človeka ter mu vdihnil svojo podobo v neumrljivi duši. Velik čudež usmiljenosti božje je bil, da Bog človeka, ko ga je z grehom razžalil, ni vekomaj zavrgel kakor hudobne angelje, marveč se ga je usmilil. Pa čudež vseh čudežev je bil, je in bo, da se je Bog Sin včlovečil, da bi nas odrešil. *Beseda je meso postala in je med nami prebivala, ter smo videli njeno veličastvo, veličastvo kakor edinorojenega od Očeta, polnega milosti in resnice*, s temi besedami spričuje sv. Janez Ev. ta velikanski čudež ljubezni, dobrotljivosti in milosrčnosti večnega Boga do revnega človeka. Rojeno nam je Dete, Sin božji, Odrešenik vesoljnega sveta; zato odmeva danes s posebnim veseljem po vseh delih svetá angeljski slavospev: *Slava Bogu na visokosti in na zemlji mir ljudem!*

Pobožen slikar, hoteč v sliki izraziti vzvišeni pomen preime-nitnega dogodka, rojstva Jezusovega, je naslikal krasno podobo: Od zgoraj ponočno nebo polno lesketajočih se zvezd, spodaj v temo zakrita naša zemlja; sredi mej nebom in zemljo pa plavajo na jasnem oblaku trije angelji v svetlih oblačilih. Prvi ima prijazno smijajoč se obraz ter nosi v naročji preljubo dete, katero dobrohotno gleda na zemljo in pripogiblje k njej palmovo vejico, ki jo drži v svoji ročici. Drugi angelj ima resen obraz, je kakor zamišljen v globoke skrivnosti, v roki drži zaprto knjigo, krog katere se vije trnjevenec. Tretji angelj pa je vtopljen v globoko žalost, z rokama si zakriva solzne oči, na plečih pa mu sloni križ.

Kristijan, v tej podobi so izražene temeljne skrivnosti tvojega odrešenja po Kristusu. Prvi angelj ti pravi: rodil se je knez mirú in te vpraša: kristijan, ali ga ljubiš? Drugi angelj ti pravi: rodil se je veliki Učenik svetá, ter vpraša: kristijan, ali veruješ vanj? Tretji angelj ti pravi: rodil se je Odrešenik sveta, ter vpraša: kristijan, ali zaupaš vanj? To troje, predragi v Gospodu, hočemo danes premišljevati v čast presvetemu Detetu Jezusu in njegovi Materi Mariji, sebi v duševno korist!

I. Prvi angelj na prej omenjeni podobi drži v naročju prijazno se smehljajoče dete, katero ljubeznivo pripogiblje k zemlji palmovo vejico; on nam kaže neskončno ljubezen božjo do nas, ki se je razodela v človečenju večne Besede, ter vpraša: kristijan, ali ljubiš ti svojega Boga?

1. Neskončna ljubezen večnega Boga do človeka se je razodela dalje s tem, da je Bog človeka ozaljšal s svojo milostjo ter mu podelil raznovrstne darove in prednosti, po katerih se odlikuje od drugih stvari ter jim gospoduje; toda lepšega, jasnejšega dokaza o neskončni svoji ljubezni do tebe, o človek, ti celó vsemogočni Bog ni mogel dati, kakor je ta, da je hotel s a m človeka potegniti iz groznega prepada, v katerega se je bil po lastni krivdi z grehom pogreznil, da je Bog Sin sam zapustil svoje *veličastvo*, katero je imel od vekomaj pri Očetu ter se ponižal na to revno zemljo in postal človek nam povsem enak izvan greha. Večje ljubezni nam Bog sam skazati ni mogel, zato ker Jezus Kristus je resnično pravi Bog; popolnejšega bitja pa, kakor je Bog, ni; torej boljšega, kakor samega sebe, nam ni mogel dati; ker pa je dal samega sebe, dal nam je s tem vse, storil vse za nas, da nam razodene neskončno svojo ljubezen.

In k a m je prišel Sin božji? Morda k ljudem, ki so njemu zvesto služili vestno spolnujoč njegove zapovedi? Morda k ljudem, ki so se hvaležno spominjali necenljivih od Boga sprejetih dobrot? Ne, prišel je k svojim sovražnikom, k svojim nehvaležnim, upornim stvarjem, ki niso več spoznavale Boga za svojega Stvarnika in Dobrotnika; k ljudem, ki so se združili s satanom, da bi božje ime skrunili! — Jezus Kristus je prišel na to revno zemljo polno oholosti in nepokornosti, na zemljo napolnjeno z bratovsko krvijo, prelito v hudih bojih in bratomorih! — Mar ni to jasen dokaz nerazumljive velikosti ljubezni božje do človeka, da pride Sin božji na tako zemljo odrešit take ljudi iz sužnosti, v katero so se sami prodali!

Ali č e m u je prišel Sin božji na svet? Morda zato, da po zasluženju kaznuje te nepokorne ljudi, da se v sveti jezi maščuje nad temi nehvaležnimi uporniki? da pokonča to zemljo, že prokleta od Njega zavoljo greha? O ne! Čuj marveč mili glas prepevajočih angeljev, ki odmeva o polnočni uri nad Betlehemom: *in na zemlji mir ljudem!* Torej ne vojske, marveč mir je prinesel na zemljo Sin božji, knez mirú: pomirit je prišel nehvaležne upornike, spraviti jih zopet z njihovim Bogom, zedinit vse ljudi med seboj ter jim dati mir, *kakoršnega svet ne more dati*; ne prelivanja krvi, ampak čisto

ljubezen: *Ljubite se med seboj, kakor sem jaz vas ljubil*; ne smrti in pogina, ampak rešitev iz grozne sužnosti greha in pekla: *Prišel sem iskat in rešit, kar je bilo zgubljenega*. — Glej, kristijan, tako se sedaj Bog maščuje nad svojimi sovražniki, tako nam skazuje svojo neskončno ljubezen! Zato se tako prijazno smehlja ljubeznivo dete v naročju prvega angelja na podobi ter pripogiblje palmovo vejico, znamenje mirú, proti zemlji. Zato pravi sv. Leo: *Zdaj raduj se pravični, ker palma mirú se mu nasproti maje; zato veséli se grešnik, ker v spravo (z Bogom) je poklican; raduj se tudi nevernik, ker tudi zanj je napočil dan poklica* (v raj nebeški)!

In kakó je prišel na zemljo Sin nebeškega Očeta? Mar v svojem božjem veličastvu, v onem rajskem svitu, v katerem ga polni radosti gledajo zveličani duhovi? ali v podobi veličastnega angelja, da bi ga ljudje tembolj častili? Je mar prišel kot mogočen posveten kralj, ki z močjo svoje vojske pokonča nasprotnike, ter si v kratkem času podjarmi vse dežele? Ne, Sin božji je kot človek odložil svoje nebeško veličastvo, zakril svoje božanstvo v natori revnega, nezmožnega deteta, rojenega ne v slavnem mestu, ne v krasni kraljevi palači, ne v bogastvu in obilnosti, marveč v revni betlehemski votlini o polnočni uri iz Marije, nepoznane hčere izraelske; in ubožni pastirji so prvi, ki mu skažejo svojo čast! Zakaj tolika ponižnost? Zato, o kristijan, da ti skaže svojo neskončno ljubezen, zato je prišel na svet v tako revni podobi tvoj Zveličar, zato je hotel ubogemu človeku povsem enak postati razun greha.

2. O, kako je pač tako mrzlo srce človeško, srce katoliškega kristijana, ki ne gori ljubezni do tega vse ljubezni vrednega Boga! Duša krščanska, glej, kako neskončno velika je ljubezen, ki gori zate v srcu tvojega Zveličarja; ali mu ti vračaš to ljubezen, kakor se spodobi, kakor je tvoja dolžnost? O, s koliko nehvaležnostjo povračajo mnogi kristijanje, da ne govorim o nevernikih, to neskončno ljubezen Jezusa Kristusa, ker ne spolnjujejo njegovih zapovedi, ko je vendar On sam rekel: *Kdor spolnjuje moje zapovedi, ta je, ki me ljubi!* Bog, neskončno bitje, se je ponižal, ter se približal človeku, je postal človek zavoljo človeka; ta človek pa se Bogu odteguje, ga noče sprejeti, ne spoznati v njem svojega največjega dobrotnika, svojega Odrešenika, kakor pravi sv. Janez Ev.: *Med svoje je prišel, pa njegovi ga niso sprejeli*. Isto tako tožil bi lahko tudi dandanes Jezus Kristus: med svoje izvoljeno ljudstvo, med katoliške kristijane, ki nosijo moje ime, ki so udje moje Cerkve, sem prišel, pa oni me ne spoznajo, me zaničujejo, me od sebe podijo!

Od kod, predragi, tolika nehvaležnost, tolika slepota in hudo-bija? Odgovor nam dá drugi angelj na podobi, ki nosi v roki zaprto knjigo, ovito s trnjevim vencem, ter nam z resnim obrazom pravi: rodil se je Učenik sveta; kristijan, ali v e r u j e š vanj?

II. 1. Mnogo učenih môž je živelo pred Kristusom na svetu, ki so nevednim razlagali svoje nauke; pa ti nauki so bili deloma nepopolni, deloma napačni in krivi zato, ker se niso strinjali z večnimi, od Boga razodetimi resnicami. In ti modrijani so učili v prvi vrsti reči, ki so bile potrebne za življenje na tem svetu, a čez mejo tega življenja v neskončno večnost se niso vspeli; in ako so tudi slutili in verovali, da je po smrti drugo življenje, vendar niso znali o njem nič gotovega, tavalii so v nevednosti in dvomljivosti ter eden drugemu oporekali, — kar je ta trdil, je drugi tajil. — Kako vzvišen nasprotno, kako lep in poln resnice in tolažbe je nauk nebeškega učenika Jezusa Kristusa! On ni zahajal v šolo k učenim možem, ni se učil iz starih knjig, ni tuhtal celo svoje življenje; marveč ko je prišla njegova ura, nastopil je javno kot Učenik, ter razlagal v priprosti besedi najsvetejše in najglobokejše resnice, katerih človeški um ni mogel nikdar najti; resnice, ki niso veljale le za oni čas, ampak od začetka do konca sveta in celo večnost, nauke, ki niso bili namenjeni le za ta ali oni narod, ampak za vse ljudi, za vse narode celega sveta in vseh časov, tako, da vsakdo, ki hoče dospeti v srečno večnost, mora te resnice in nauke priznati ter po njih živeti; kdor pa tega ne stori, je brez dvojbe pogubljen.

2. Je-li pa nebeški Učenik zahteval, da bi ljudje razumeli njegove nauke? Ne, on je zahteval le ž i v o v e r o. *Kdor bode veroval in bode krščen, ta bode zveličan.* — Priprosti pastirji, ko začujejo iz ust angelja veselo oznanilo, da jim se je rodil Zveličar svetá, hité v revno votlino; ne vidijo nebeškega svita, rajskega veličastva; vidijo le priprosto dete v jaslicah na slami ležeče, v revne plenice povito, zraven stojita Marija in Jožef, tudi na njiju se ne vidi nič posebnega. Toda pohlevni pastirji ne vprašajo: je-li mogoče, da je ta revni otrok Zveličar vesoljnega sveta, je-li mogoče, da je to nezmožno dete Sin vsemogočnega Boga? ampak v globoki ponižnosti padejo na kolena ter molijo to Dete; oni v e r u j e j o, da je včlovečeni Sin božji, pravi Bog! Pastirji torej ne razumejo, ampak verujejo. — To je, kar zahteva nebeški Učenik, ž i v o v e r o! Ravno te pa noče sprejeti ošabni svet: s svojim pičlim umom hoče vse razumeti in česar z roko ne prime, to pravi, da ni res. Ako kateri na pol učen človek kaj reče ali piše, naj si bo samo na sebi še tako nespametno, vendar

se sicer ošabni svet globoko prikloni ter prikima: tako je! ako pa govori katoliška Cerkev v imenu Jezusa Kristusa, razlagajoč njegov sveti nauk, že se dvignejo kakor na klic posvetni učenjaki, ter se zaženejo kakor silen vihar proti nezmotljivi Cerkvi, upijoč: t o n i r e s ! — Zakaj pa, predragi, noče priznati prebrisani svet od Boga nam razodetih resnic? Zato, ker je poln oholosti in zato, ker mu večne resnice, nauki sv. cerkve, kažejo vso drugo pot, ki more človeka pripeljati do večne sreče, kakor pa je ona, po kateri hodijo posvetnjaki. Svet pravi: življenje naše je kratko, zato uživajmo veselje, dokler živimo; vera pa uči: življenje je kratko, zato zaničujmo posvetno ter iščimo, kar je večno. — Svet pravi: s smrtjo je konec človeka, kakor živali; vera pa uči: po smrti je večno življenje, srečno ali nesrečno, kakor si vsakdo zasluži. Kako je mogoče, da se strinjajo tako nasprotni nazori? Svet noče verovati, zato ker noče po veri živeti. Sv. vera zahteva, da človek podjarmi svoj um ter prizna kot resnične reči, katerih ne razume; zahteva, da človek podjarmi svojo voljo, da zataji samega sebe, da kroti svoje strasti; to pa je težko, to pomenja trnjeva krona, ki se ovija zaprte knjige v roki družega angelja na podobi. — Toda *nebeško kraljestvo trpi silo in le silni si ga priborijo*, pravi nebeški Učenik; zato, kristijan, uči te drugi angelj: veruj s trdno, živo vero naukom, katere je razodel tvoj Zveličar, katere uči od njega ustanovljena, nezmotljiva katoliška cerkev, ta vera te boče zveličala, ako bodeš po njej živel; vera namreč *brez dobrih del je mrtva*; kdor pa resnično in trdno veruje, mora tudi po veri živeti, sicer ravna proti svojemu prepričanju.

III. 1. Kaj pa pomeni tretji angelj žalostnega obraza, s križem obložen? Kako se vjema ta tužni obraz in to znamenje križa z radostnim slavospevom: *Slava Bogu na visokosti, in na zemlji mir ljudem*? Tretji angelj pravi: Danes je rojen Z v e l i č a r svetá. Jezus Kristus je prišel na svet, da napravi mir med Bogom in človekom, da reši človeka sužnosti greha ter mu odpre vrata nebeškega raja; toda ta mir, ta rešitev, to zveličanje zahteva trpljenje in smrt, smrt na lesu križa. To trpljenje pa se ni začelo še-le zadnji čas Kristusovega bivanja na zemlji, ampak že v prvem početku. Glej, v Betlehemu išče prenočišča, pa v prostornih poslopih bogatih meščanov ni zanj prostora, revna votlina je kraj njegovega rojstva. Jedva se naznani svetu njegovo rojstvo, že se dvigne kruti Herodež proti njemu, da mora iskati zavetja pri tujem ljudstvu v Egiptu. On začne svetu oznanjevati svoj nauk, pa ga preganjajo farizejski judje, ki ga slednjič tudi na križu umoré. Torej ne v radost in veselje, marveč v

britkost in trpljenje je prišel Zveličar na svet; na križu, kjer je do zadnje kaplje pretil svojo kri, je nas odrešil; na križu je nam začel zopet izvirati studenec milosti božjih, na križu so se nam zopet odprla vrata nebeškega raja!

2. Zato, o kristijan! je v križu Jezusa Kristusa vse tvoje upanje. Ako ti pravi prvi angelj: ljubi svojega Zveličarja, ker on te je neskončno ljubil; ako te uči drugi angelj: veruj vanj, zakaj on je učil svete resnice; govori ti tretji angelj: z a u p a j vanj, ker on te je s svojim trpljenjem in smrtjo na križu odrešil. Ali pa to upanje ni opravičeno? Kje pa naj iščemo tolažbe in pomoči za svojo dušo, ako ne pri Jezusu na križu? On, ki je iz čiste ljubezni do nas prišel na svet, ki zahteva od nas, da zatajimo sami sebe, ter po njegovi veri živimo, bode mar pustil, da je naše upanje vanj zastonj? To ni mogoče! On, neskončno resničen in zvest, bode tudi spolnil, kar je obljubil, zato pravi psalmist: *Blagor človeku, ki v Boga zaupa*. In zopet: *V tebe, o Gospod sem zaupal, vekomaj ne bodem osramoten*. Ne išči torej, o kristijan, tolažbe in pomoči le pri ljudeh in posvetnih rečeh, išči jo najprvo pri svojem Zveličarju na križu ter govôri z aposteljnom: *Jaz pa se nočem hvaliti z nobeno drugo rečjo, kakor s križem našega Gospoda Jezusa Kristusa*.

Vtisni si tedaj, o kristijan! globoko v srce to podobo, katero smo ravnokar premišljevali: prvi angelj z detetom, držečim palmovo vejico, te spominja neskončne ljubezni tvojega Zveličarja; to ljubezen povračaj mu z gorečo ljubeznijo, ki naj neprenehoma plamtí v tvojem srečju. Drugi angelj z zaprto knjigo, ovito s trnjevim vencem, te uči vero v nebeškega Učenika, katerega nauke ti razlaga nezmotljiva katoliška cerkev; ne vprašaj po vzrokih, ampak podvrzi se voljno tem naukom ter živi po njih, gotovo le sebi v korist. Tretji angelj s križem ti kaže, da si bil odkupljen za drago ceno presvete krvi Sina božjega, ter da le v križu je tvoje upanje. Vera te uči in ljubezen te sili krščansko živeti, upanje ti daje moč, da po naukih vere živiš in zapoved ljubezni dopolniš. Tedaj, o kristijan, ako bodeš tako živel, bodeš tudi ti pripomogel, da se dopolni želja nebeških pevcev, angeljev, izražena v prekrasnem slavonspevu: *Slava Bogu na visokosti in na zemlji mir ljudem, ki so dobrega srca*. Amen.

J. Slavec.

Praznik sv. Štefana.

Kako so sv. mučeniki trpeli, in kako moremo mi mučeniki biti?

Glejte, jaz vam pošiljam preroke in modre in pismarje, in izmed njih boste nekatere umorili in križali in nekatere bičali v svojih shodnicah in preganjali od mesta do mesta.

Mat. 23, 34.

O visokih Božičnih praznikih obhaja sv. cerkev dva rojstna dneva, katera sta si zelo različna. Na sv. dan se veseli vesoljni krščanski svet veselega dogodka, da je po dolgih štirinajst letih težkega čakanja vendar v bornem hlevu Betlehemskem prišel na svet v jaslince položen toliko zaželeni odrešenik sveta. Danes je pa celó vse drugačni rojstni dan; dan, kateri je po slavni zmagi po prelivanju nedolžne krvi nastopil za sv. Štefana, prvega mučenika. Dan preropenja, s katerim je prvi Kristusov pričevalec v krstu krvi prestopil v večno srečno prebivališče, kjer je Bog obrisal vse solze iz njegovih oči, *in smrti ni več, ne žalosti, ne vpitja, ne bolečine, ker poprejšnje je minolo* (Raz. 21, 4.) v kraj, kjer je Jagnje, katero je v sredi prestola, in peljalo ga je k studencu vodá življenja in Bog je obrisal vse solze iz njegovih oči. (Raz. 7, 17.) Sv. cerkev konec boja, kateri z zmago konča, slavi za rojstni dan izveličanega. Samo rojstni dan, v katerem je naš Gospod Jezus Kristus prišel na svet, z veseljem praznuje. Rojstni dan Kristusov je dan največjega veselja, ker je odrešenik naš kakor majhno dete prišel na svet, pa brez greha, ker odrešenik naš je svetost sama, solnce pravičnosti. Praznujemo tudi slovesno rojstni dan Marije Device, ker ona je tudi prosta vsakega koli greha in že v spočetji, v prvem začetku svojega življenja, je bila ona po neskončni milosti večno usmiljenega Boga vsakega greha in tudi izvirnega oproščena. Zraven tega imamo še 24. junija vesel praznik rojstnega dne Janeza Krstnika, izmed prerokov največjega, kateri je bil že v materinem telesu, predno je bil rojen, posvečen in rešen greha. Razun teh treh imenovanih rojstnih dni nimamo nobenega, katerega bi sv. cerkev obhajala z veseljem. Zakaj rojstni dan po mesu je začetek trpljenja za vsakega človeka, prvi glas pri vseh enako je jok. (Modr. 7, 3.) Enak je vstop vsem v življenje in enak je odhod. (Modr. 7, 6.) Sv. cerkev tedaj ne praznuje telesnega rojstnega

dné nobenega svetnika, pač pa se veseli dneva zmage po končanem boji tega življenja; dan srečne smrti je dan rojstva za srečno življenje. Tak srečni dan obhajamo danes, glejte pobožni poslušalci moji, ko se je nedolžna duša sv. Štefana, kateremu so s kamenjem telesno življenje oropali, po srečno prestanem boji z vencem mučeništva ovenčana prestopila v veselje nebeškega Očeta. Štefan pomeni toliko, kakor venec, in res je sv. Štefan venec vseh mučenikov; kakor prvega mučenika časti njega cerkev. Ni bolj gotove in hitrejše poti v nebesa, kakor je pot mučeništva. Ako pravi Kristus: *Vsak, kdor me bo spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, kateri je v nebesih*, (Mat. 10, 32.) gotovo Boga nihče ne more bolj spoznati pred ljudmi, kakor kdor življenje svoje dá za Boga v mučeništvu. Zato sv. cerkev ne pozna večje zmage tega vojskujočega življenja, kakor je mučeništvo. Visoko povzdiguje in slavi ona mučenike. Današnji praznik nam je dokaz, zakaj prvi praznik po visokem Božičnem prazniku je praznik prvega mučenca sv. Štefana, in ko ona sv. Štefana blagruje zavoljo prejete slavne zmage v mučeništvu, spominja se zraven tega v današnjih mašnih molitvah vseh sv. mučenikov, kateri so za Kristusovo vero svojo kri prelili. Mučenik biti za sveto vero, večje časti si ne moremo misliti. Ako prebiramo dejanje mučenikov, kar groza nas spreleta, ko zvemo, koliko in kakšne muke so te blage duše trpele iz zgolj ljubezni do Kristusa. Da, prosili so svetniki, to beremo iz njihovega življenja, in molili Boga, naj bi podelil to veliko srečo na zemlji, da bi dosegli krono mučeništva. In današnje dni? Ako se trpljenje omeni, mehkužni današnji svet daleč beži. Že majhno težko delo je mesenim ljudem sedanjih časov tako strašilo, da beže od njega kolikor mogoče. V naših časih je večina Simonov Cirenejskih, kateri le prisiljeno nosijo križ za Kristusom. Sedaj ni takih več, kateri bi prosili: *trpeti ali umreti!* Kristijani križe in težave nevoljno nosijo, ker se jih znebiti ne morejo. In mučeništvo? Rajši bi ljudje sedanje dni tisočkrat vero zatajili, kakor da bi le kapljico krvi darovali za Kristusovo vero, kaj še dolgo trpljenje, muke, celó smrt. O tega ne! vpije mlačni svet! In vendar, kdor hoče biti Kristusov učenec, mora zatajevati samega sebe, vzeti križ na rame, in hoditi za njim, tako sam Jezus govori. Ta nauk Kristusov ne pomeni nič drugega, kakor to, da krono mučeništva mora vsak doseči, kdor hoče v nebesa priti. Kristijani, res, brez mučeništva nobeden ne bo zveličan! Mi nimamo zapopadka, kaj je mučeništvo. Ako nas le kaka majhna bolezen tlači, kakšno vpitje je, jokanje, pritoževanje in nepotrpežljivost! Sveti mučeniki so pa sredi svojih muk Bogu hvalo prepevali. Ali nas to ne

osramoti? Kako daleč smo še od teh svetih duš? Mučeniki in današnji kristijani, to je razloček, kakor zemlja in nebo. Kristus je prvak in najsvetlejši izgled mučeništva; pogledajte štirinajst postaj križevega pota. Križev pot je edina pot v večno življenje, tako so delali tudi svetniki, trpeli so radi in veseli, zato so se tudi zveličali. Ali mislite, da je pot v nebesa nam drugačna? Nikakor ne, vedno tista je še, križi še vedno stojé, kakor so stali, pot je še vedno trnjeva in pelje, ako hočeš v svojo čast priti, še vedno čez Kalvarijo. Druzega tedaj ne ostane, ako hočeš biti pravi kristijan, t. j. Kristusov učenec, da vzameš križ na ramo.

Občudovati moramo stanovitnost sv. mučenikov; človeška revna moč res ne more sama ob sebi takih junaških del doprinesiti. *Vse zamorem v tistem, kateri me podpira* (Phil. 4, 13.), piše sv. Pavel; z milostjo Kristusovo so sv. mučeniki tako zmagonosno osramotili nakane peklenških trinogov. Praviš, da ti takega ne moreš! Nekaj zamoreš, zakaj nič nemogočega od tebe Bog ne tirja. Tvoj prazni izgovor pa osramoti Kristusova beseda: *Pridite k meni vsi, kateri trpite in ste obteženi, in jaz vas bom poživil.* (Mat. 11, 28.) Prazen izgovor je tedaj uničen, vsi smo lahko mučeniki in moramo biti, ako se hočemo v nebesih veseliti. Da bi se pa za mučeništvo navdušili, hočemo s pomočjo božjo v čast vseh sv. mučenikov premišljevati: I. Kako so sv. mučeniki trpeli? II. Kako moremo mi mučeniki biti?

Sv. Štefan in vsi sv. mučeniki, kateri ste svoje oblačilo v trpljenji omili v krvi Jagnjeta, prosite za nas, da bi tudi mi mogli po vaši priprošnji prejeti venec zmage v dosego večnega življenja v nebesih.

I. Visoko je bilo spoštovanje sv. marternikov v katoliški cerkvi že od prvih časov sem. Število teh izvoljenih duš, katere so cvet sv. cerkve, je nebrojno. Sv. Janez (Raz. 7, 9.) piše: *Potem sem videl veliko trumo, katere nihče ni mogel prešteti iz vseh ljudstev in narodov in rodov in jezikov stati pred tronom in pred obličjem Jagnjeta oblečeni v bela oblačila in palme so imeli v svojih rokah.* Po nauku sv. cerkve so tisti, kateri imajo palme v rokah, sv. marterniki. Palmova veja je bila že v rimljanskih časih znamenje zmage. Sveti marterniki, kateri so največji zmagovalci, imajo palmove veje v svojih rokah, ker so zmagali svet, meso in hudiča. Kako se lesketajo onih dvanajstih mož, sv. apostolov, zvezde na nebu! Vsi so v veliki časti, ne toliko zavoljo svojega apostolstva, ampak zavoljo mučeništva. Vsi apostoli so mučeniške smrti umrli, razun sv. Janeza, kateri je pa tudi

bil trpinčen. Vržen je bil v kotel vročega olja, potem pa pregnan na otok Patmos.

Srce mora vsakteremu krvaveti, ko bere o grozovitih mukah, s katerimi so prav na peklenski način mučili nedolžne kristijane. Prvi časi krščanstva so bili res taki, o katerih je Kristus prerokoval: *Prišla bo ura, da slehern, kateri vas umori, bo mislil, da Bogu službo stori.* (Jan. 16, 2.) Kristijani prvih časov niso imeli prav nobenih pravic, brez strahu so jih morili, kdor je hotel. Rimski cesarji so se skušali v krutosti preganjanja kristijanov. S tem so mislili malikovalci častilce križa zatreti v desetih krvavih preganjanjih, kakor nam pripoveduje povestnica. Od krutega cesarja Nerona do krvoločnega Galerija in Maksimijana zalivana je bila sv. cerkev vedno s prelivanjem krvi kristijanov. Ako od časa do časa preganjanje ni bilo splošno, je pa v jedni ali drugi deželi kateri cesarjev namestnik hotel zaslug si s tem pridobiti, da je dalje moril kristijane. Največji zločin bil je, kdor je bil krščanske vere.

Prvi preganjalci Kristusove vere bili so judje sami. *Ako so mene preganjali, je Kristus apostolom govoril, bodo tudi vas.* (Jan. 16, 20.) Denašnji sv. evanglij pričuje tudi, da je Jezus apostolom le mučeništvo prerokoval. Apostoli pa so šli veseli iz zбора, ker so bili vredni spoznani zavoljo Jezusovega imena sramoto trpeti. (Dej. ap. 5, 41.) Najhujša zver in najgrozovitejši krvoločnik je bil cesar Neron. Njegovo krvoločno srce se ni nikdar bolje veselilo, kakor takrat, kedar je videl človeško kri teči. Ta tiger v človeški podobi je umoril svojega učenika, svojo lastno mater in ženo. Rim je zapalil zato, da bi krivdo pogorišča zvrnil na kristijane. Zgrabili so na to vse, kar jih je bilo Kristusove vere. Neron v svoji krvoločnosti ni mogel že več iznajti sredstev trpinčenja. Križanih je bilo brez števila. Nekatere je ukazal v zverinske kože zašiti in psom pometati. Druge je dal v vreče zvezati, jih s smolo namazati in v ponočnem času zažgati, da so v njegovih vrtilih kakor baklje goreli. Znano vam je, da je ta krvoločnik usmrtiti dal prvaka apostolov, Petra in Pavla.

Reči se mora, da sam peklenski duh je moral krvoločnim preganjalcem kristijanov vdihniti krute načine, s katerimi so mučili kristijane. Judje so sv. Štefana kamnjali. Sv. Peter je bil križan z glavo navzdol, sv. Pavlu je bila glava odsekana z mečem. Sv. Polikarp, škof, 80 let star, je bil na gromadi sežgan. Sv. Ignacij, antiohejski škof, je bil v rimskem gledališči od divjih zveri raztrgan. Občudovati moramo deviške mučenice, katere so zavoljo šibkega svojega spola toliko večje časti vredne. Sv. Blandina, krščanska dekla, je nepresegljiva v mukah. Od zjutraj do večera so jo rabeljni in trinogi mučili, pa ni se vdala. Potem so jo za steber privezali in zveri divje nanjo nadražili, toda zveri se je niso dotaknile. Čez noč so jo pahnili v ječo; drugi dan so pred njenimi očmi v gledališči njene znance

razmesarili, njo so potem bičali in jo divjim zverém navezali, da so jo sem ter tja vlačile, na to so jo posadili na razbeljen železen stol, potem jo v mrežo zavili in jo pred divjo kravo vrgli, da jo je z rogmi v zrak metala. Naposled so ji glavo odsekali. Sami v vseh hudobijah otrpneni rabeljni in trinogi so se čudili in rekli, da še nobene žene niso videli toliko muk pretrpeti.

Presunljivo je, kar cerkveni pisatelj Evzebij v svojih spisih popisuje o trpinčenju kristijanov, kar je videl sè svojimi lastnimi očmi. Spoznovanci prave vere, piše Evzebij, so bili najprej po vsem životu od šib razmesarjeni, potem so jih v zverinjake zaprli, kjer so bili levi, tigri, medvedi, volkovi. Nage so take razmesarjene kristijane vrgli pred zveri, katere so poprej nadražili, da so s toliko večjo divjostjo planili na nedolžne žrtve. Velikokrat se je zgodilo, da se zverine niso lotile svetih teles kristijanov, pač pa so planile na hlapce, kateri so jim jesti dajali. Trupla mučenikov so s steklenimi ostanki in kosci narezali in tako počasi vso kožo raztrgali. Žene so za noge obesili in tako pustili celi dan viseti. Zopet so druge kristijane siloma za veje dveh dreves privezali, naglo spustili, da so veje raztrgale telo kristijanov. Bodeče trnje so nekaterim pod nohte nog in rok vtikali, drugim so vročega svinca po hrbtu zlivali. Desno oko so iztaknili, žile levega kolena so prerezali; in tako pohabljene kristijane so v rudokope poslali. Kdor ni hotel malikom darovati, navezali so ga na teavnico. Položili so jih na hlode, noge in roke so zvezali z vrvmi, katere so potem s zato pripravljenimi vreteni nategovali in tako potrgali ude kristijanom. Tako nategnene so potem še na grozovite načine mučili. Z železnimi kavelji so jim meso trgali s telesa; potem so z gorečimi bakljami sežigali razmesarjena trupla. Rabeljni so kristijanom z železnimi kleščami, katere so poprej v ognji razbelili, meso trgali raz telesa. Z zakrivljenimi ostrimi noži so parali kožo, in z železnimi grabljami razdrli in razpraskali celo telo. Šibe, biče s svinčeni kroglicami in železnimi trnki so rabili pri trpinčenju. Za steber privezane so z bakljami ožigali, na razbeljene železne plošče so jih posajali; pokladali jih na raženj in tako počasi pražili in pekli njih že poprej razmesarjeno telo. Sekira in meč je bilo že zadnje orodje za trpinčenje, ker je mučenik prezgodaj umrl. Žaga, kolo z ostrimi zobmi, in kar je še peklenska hudobija izmislila, bili so pripomočki, da bi kristijane od vere odvrnili.

Kolikor več časa so mogli krvoločni in obdivjani z mukami kristijana trpinčiti, toliko ljubše jim je bilo. V Perziji je bil sv. Jakob, „razrezani“ imenovan, vjet; silili so ga, naj malikom daruje. Ker se je branil, ukazal je kralj kos za kosom od njegovega telesa odrezati. Rabeljni so celih devet ur opravljali to barbarsko delo. Najpoprej so odrezali palec, en prst na levi, potem na desni roki, vse po vrsti, ravno tako na nogah, potem so počasi en kos leve, potem desne roke odsekali, ravno tako na obeh nogah, dokler niso vseh udov telesa razmesarili. Tako je ležal svetnik nekaj časa, besede žalovanja ni bilo slišati iz njegovih ust. Potem je molil k Bogu, naj ga reši iz te razdrte ječe, ker rok in nog ne more proti nebu vzdigovati. Naposled mu je trinog glavo odsekal.

Tako neusmiljeno so neverniki nedolžne kristijane trpinčili v starih časih. Ali mislite, da v sedanjih časih ni krvavega preganjanja več? Vzemite v roke bukve, katere popisujejo katoliške misijone, in videli boste, kako hudobni duh še zdaj podpihuje malikovalce k zatiranju Kristusove vere. V državi Anam, daleč tam v jutrovih deželah, blizu Kitajskega v Aziji so neustrašeni pobožni redovniki, ki se iz zgolj goreče ljubezni do Jezusa ne bojé trpljenja in smrti, luč svete vere prižigati. Škof v tej novo izorani ledini naše svete vere je bil Melhijor. Na povelje cesarjevo škofa zgrabijo beriči, roke in noge napnejo z vrvmi, katere so pritrčili za kline v tla zabite. Sodnik obsodi škofa, da mu morajo roke in noge, potem še le glavo odsekati. Da bi muka dolgo trajala, vzame trinog prav topo sekiro. Najprej je častiljivemu škofu noge nad kolenom odsekal, dvanajstkrat je rabelj moral vdariti, da so noge odletele. Potem odbije roke in še le po petnajstem udarcu odleti tudi glava od telesa.

O, sveti marterniki, mi nismo krščanskega imena vredni, ker zanj še nismo nič trpeli, kakor vi! O, spoštovanja in vse časti vredna čeda Kristusova, ozaljšana s škrlatom rudečih plaščev mučeništva, ovenčana z lepo krono slave in časti! Palmove veje so zaslužena odlikovanja v vaših rokah za vašo junaško zmago!

II. Po pravici občudujemo mučenike zavoljo njih izvanredne stanovitnosti, srčnosti in neustrašenosti v njih brezkončnih mukah. Velikost njih mučeništva pa je povešana posebno s tem, da so srčno hrepeneli po mučeništvu. Njih veselje je bilo nepopisljivo, kadar so za Kristusa kaj pretrpeli, kakor beremo o sv. apostolih. Kako se pa moramo sramovati, ker pri nas ni najmanjšega sledú mučeništva. Ugovarjal mi bodeš, kristijan, da pri nas ni krvavega preganjanja, da ni priložnosti, svoje mučeništvo pokazati. Na to pa jaz zopet tebe zavrnem, da mučenik si lahko tudi ti, čeravno rabeljni zavoljo tvoje prave sv. vere tebi ne strežejo po življenji. Akoravno kristijanov v naših mirnih krajih ne trpinčijo zavoljo sv. vere, vendar mučenik je pa le mogoče biti. Kako bi to moglo biti? me na to trditve začudeno vprašaj. Res je, prav nič ne odstopim od svoje trditve, tudi za piko ne. Resnica je, biti mučenik je mogoče brez krutih rabeljnov in beričev, kateri bi te preganjali zavoljo vere. Le poslušaj, to je imeniten nauk, katerega si moraš dobro zapomniti.

Kristus, naš Gospod, je zapovedal, križ Kristusov nositi, zatajevati samega sebe in hoditi za njim, ako hočemo njegovi biti in priti v nebesa za njim. *Ali ni bilo potrebno, da je Kristus trpel in tako v svojo čast šel?* (Luk. 24, 26.), tako pravi Jezus sam o sebi. Jezus, brez greha, pravi, da je bilo potrebno trpeti, da bi v svojo čast šel. Kaj bomo pa mi grešniki o sebi rekli? Kako bomo pa mi v ne-

beško čast šli, če ne bomo trpeli, ker zaslužimo trpeti, dolžni smo trpeti, grešniki smo!

Križev ne manjka, kristijan, čeravno krvi svojega telesa ne prelivaž za Jezusovo vero. Glej, kolikokrat te Bog z nesrečami obiskuje; pogine ti več živine, pridelke na polji ti toča in nevihta vniči, slaba letina ti izprazni žitnice, požrešni ogenj ti vpepeli poslopje, tatinski ljudje ti odnesejo težko prislužene krajcarje, nenasitljiva povodenj ti odnese znabiti zadnje imetje. Kaj boš pri vsem tem naredil? Ali boš mrmral zoper Boga zavoljo teh nesreč? Ali boš bližnjega preklinjal zavoljo prizadetih ti krivic? Ne; tukaj, glej, imaš priložnost svoje mučeništvo pokazati. Reci z Jobom: *Bog je dal, Bog je vzel, njegovo ime naj bo češčeno*. Ako tako udano v Božjo voljo nesreče svoje potrpežljivo prenašaš, si že deležen mučeništva, brez katerega ne moreš priti v nebesa.

Še hujše pride čez tebe. Nesreča te celó potiplje na najobčutljivejši strani. Neizprosljiva smrt, ta neusmiljeni rabelj, ti pobere veliko dragih oseb. Vzame ti stariše, otroke, sorodnike, prijatelje itd., odvzame ti take, brez katerih se ti zdi, da ne bi mogel živeti. Kaj boš tu začel? Kaj družega, nego molčal boš, kakor potrpežljivi mučenik, kadar mu je rabelj eden ali drugi ud odsekal od telesa, molčal boš, in potrpežljivo prenesel tudi to, naj ti kruta smrt odnese najpotrebnejši ud tvoje družine; tako delaj, deležen boš mučeništva. Poslednjič te neusmiljena bolezen vrže na tezavnico tvoje postelje. Kaj, ali boš godrnjal, da je ta trinog tebe popadel in drugih nepotrebni postopačev pa ne pozna bolezen? Kaj, ali boš mrmral zoper to naredbo božjo? O ne, ako hočeš biti mučenik. Z učenim Avguštinom govôri: *Gospod, tukaj žgì, peci, reži, trpinči!* In ako je bolezen še tako huda, potrpežljivo jo prenašaj, bodi stanoviten mučenik! Mučeniki so bili veseli, kadar so jih malikovalci trpinčili zavoljo vere. Kristijan, bodi vesel tudi ti, ako te trpinči huda bolezen, da kaj pretrpiš v potrpežljivosti zavoljo Kristusa. Ko je sv. Lovrene Justinijan velikokrat v boleznì trpeti imel, je imel navado reči: „O moj Jezus, daj mi vendar en majhen del svojega grenkega križa.“ Kadar te biča huda bolečina, kadar ti bolezen do kosti meso razjeda, kadar do smrti oslabiš, spomni se še veliko večjega trpljenja, katerega so prestali sv. mučeniki.

Puntarsko, razvajeno, mehkužno, slabemu nagnenju udano meso imamo; to moramo krotiti po besedah sv. Pavla: *Krotim to telo in v sužnost ga devam, da bi me ne pogubilo*. Križati moramo svoje poželenje. To so dobro razumeli svetniki, kateri so želeli mučeništva,

ker pa niso bili srečni, da bi kruti rabelj njih telo uničil, so ga sami mrtvili. Sv. Alojzij, ta angeljski mladenič, kateri ni ničesar srčneje želel, kakor sv. mučeništva, je imel bič, s katerim je sam bičal svoje telo, čeravno ni poznalo grešnih madežev. Koliko je svetih spoznovancev v nebesih, kateri niso zapisani v častiljivo krdelo sv. mučeničnikov, pa so sami sebe trpinčili in križali svoje nagnenje! Kolikrat je priložnost, da tudi sami sebe trpinčimo z zatajevanjem samega sebe! Da se odrečemo počitku svojega telesa, da si pritrhamo hrane in pijače, da si težko delo naložimo, da tako mrtvimo svoje telo: to, glej, je pot, po kateri moreš do mučeništva priti.

Pa še drugih priložnosti je brez števila, katere ti pripomorejo do mučeništva. Kolikokrat te kamnjajo z lažnjivim obrekovanjem, kolikokrat te krivične tožbe zadenejo, kolikokrat ti nabrušeni strupeni jeziki čast razrežejo, kolikokrat te preklinjevanje speče, kolikokrat te hudobne laži mirú oropajo, kolikokrat te hudobno sovrašтво preganja, kolikokrat te zavist nevoščljivcev in škodoželjnih rani in trpinči! Vse to, glej, so ugodne priložnosti, mučeništva se udeležiti. *Ako te kdo v desno lice bije, pravi Kristus, podaj mu še levo.* (Luk. 6, 29.) Kdor tako dela, je tudi mučenik. Kdor pa tako ne dela, ni mučenik in tudi ne pravi Kristusov učenec.

Vidite tedaj, da je res, da mučenik je lahko vsak in mora tudi biti, ako hoče priti v tisti srečni kraj, katerega je danes videl sveti Štefan odprtega in sedeti na desnici Boga Očeta Sinu človekovega, kateri je vseh mučeničnikov krona in večno plačilo. Amen. P. B.

Nedelja pred novim letom.

I. Dvojni ključ Zveličarjev.

Glej! ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu.

Luk. 2, 34.

Lepo so se razlegali angeljski glasovi v svoti noči na betlehemskih planjavah. Priprostim pastircem in vsemu zabredlemu človeštvu so vendar slednjič zadonele tolažilne besede: *Slava Bogu na višavi in mir ljudem na zemlji.* (Luk. 2, 14.) Približalo se je tedaj odrešenje, po katerem so toliko časa hrepeneli. Naznanilo angeljev je prineslo ljudem veliko veselje. Kako čudne so se pa morale zdeti poslušalcem

besede, katere je po današnjem evangeliju častitljivi starček Simeon v tempeljnu govoril o božjem detetu, o obljubljenem Odrešeniku sveta: *Glej, ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu.* Padec in vstajenje ste dve ravno nasprotni reči, ste tako različni kakor noč pa dan, kakor žalost in veselje, kakor ogenj in voda. Padec in vstajenje: padec pomeni pogubljenje, vstajenje rešitev; padec pomeni zavrženje, vstajenje — izvolitev; padec pomeni pekel, vstajenje pa nebesa. Kristus naj bo enim v pogubljenje, drugim v zveličanje, enim naj pekel, drugim nebesa odpre! Kako čudne besede je govoril Simeon! Tedaj smrt ali življenje, prekletstvo ali milost, večna nesreča ali večna sreča naj se izhaja iz božjega Deteta, ki se nam v naročji Marijinem tako ljubo nasproti smehljá? Da, predragi moji, tako je. Saj to beremo v neprevarljivem evangeliju: *Ta je postavljen v padec in v vstajenje mnogih v Izraelu.* Zveličar tedaj drži dva ključa v svoji roki, s katerima odpira 1. peklena vrata, ali pa 2. nebeška vrata.

Da je temu res tako, da je Simeon prav prerokoval, se hočemo danes, ko stojimo skoro na mejniku dveh let, starega in novega, z božjo pomočjo prepričati.

Zveličar ima ključ od peklenkih vrat. To uči današnji evangelij z besedami: *Ta je postavljen v padec mnogoterih.* Poglejmo torej, katerim je ta strašna osoda odločena.

1. To so tisti, ki v Jezusa ne verujejo.

Vera v Jezusa Kristusa je a) k zveličanju potrebna. To je tako določno zapisano v bukvah razodenja božjega, da nihče ne more nad tem dvomiti. Zveličar sam govori: *Kdor v Sina veruje, ima večno življenje; kdor je pa Sinu neveren, ne bo življenja videl, temuč jeza božja ostane nad njim.* (Jan. 3, 36.) Ljubljeni učenec pa piše (I. Jan. 5, 10—14.): *Kdor veruje v Sina božjega, ima pričevanje božje v sebi. Kdor ne veruje Sinu, ga stori lažnika, ker ne veruje pričevanju, s katerim je Bog spričeval o svojem Sinu . . . Kdor ima Sina, ima življenje; kdor nima Sina, nima življenja. To vam pišem, da veste, da imate večno življenje, kateri verujete v ime Sina božjega.* Iz teh izrekov tedaj sledí, da je vera v Kristusa pogoj zveličanja in da torej, če človeku vere manjka, zanj ni zveličanja, marveč večno pogubljenje mu bo v delež. To je evangelijska resnica, ki tako trdno stoji, da je ne angelji nebeški, ne peklenki duhovi ne morejo omajati ali podreti.

Vera v Kristusa pa mora biti popolna in odkritosrčna. Popolna t. j. vse moramo verovati, kar je Zveličar razodel, ves evangelij od konca do kraja; ne smemo si šepetati: To mi dopade, to mi ne dopade, to si želim, tega si pa ne želim; tudi tiste resnice moramo verovati, ki so nam neljube, in katerih s svojo mračno pametjo ne razumemo. — Vera mora biti pa tudi odkritosrčna. Ne samo vera na videz, vera iz posvetne modrosti, ne vera zavoljo človeških obzirov, ne vera s tisočnimi pomisliki in dvomi, ampak vera iz vsega srca, vera, ki nikdar ne omahuje, vera, ki se veselo in stanovitno drži evangelija, vera, ki prenaša zaničevanje in zasramovanje in časno škodo, vera, ki se celo ne ustraši verig in ječ, mečev in ognja, sploh krvavega mučeništva.

b) Kdor tedaj vere v Jezusa Kristusa nima, ta gre proti pogubljenju. Izreki sv. pisma so tu dosti jasni; nič drugače se ne dajo razlagati, nič drugega ni pričakovati, kakor žalosten pogin. Gospod bo prišel ob velikem dnevu sodbe, on bo s ključem peklenska vrata večnega pogubljenja odprl in vse tiste, ki niso vanj verovali, treščil v brezno neskončnega gorjã. Prav razločno to stoji v evangeliju. Tam se bere: *Poreče tistim, ki bodo na levici: Poberite se spred mene, prekleti! v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angeljem.* (Mat. 25, 41.) In ah, kolikim se bodo ob tistem dnevu peklenska vrata odprla, koliko se jih bo pogreznilo v večni ogenj! Je-li pa število tistih, ki v Jezusa in njegov evangelij ne verujejo, veliko? Ne govorim o nevercih in krivovercih. Le Bog sam ve, koliko so se zadalžili neverci in krivoverci in po tem jih bo sodil. Govorim le o pravovernih, ki so vstopili v cerkev Božjo, in se prištevajo *izvoljenemu rodu in kraljevemu duhovstvu.* (I. Pet. 2, 9.) Koliko jih je vmes, ki imajo le na-pol vero, sprejmejo, kar se jim zljubi, zavržejo, kar jim ne dopade! Koliko jih je vmes, ki imajo vero le na videz, ki jo iz posvetnih obzirov in dobičkov le hlinijo. Ta njihova hinavščina jim ravno „nese“. Koliko jih je zopet vmes, posebno v sprijenih mestih, ki nimajo nobene vere več in tega tudi ne tajé, nevero celo očitno hvalijo in se imajo za posebne junake. Z vsem tem se ponašajo, ker se jim predobro godi, ker nič ne trpé za denar, ker znajo nevednost ljudstva rabiti za svoje sebične namene.

2. Strašna osoda pogina je tudi tistim odločena, ki Jezusa ne ljubijo.

Kakor vera v Jezusa, tako je tudi ljubezen do njega a) k zveličanju potrebna. Prav določno nam to pove božje razodenje. Sv. Pavel (I. Kor. 16, 22.) piše: *Ako kdo ne ljubi Gospoda našega*

Jezusa Kristusa, bodi odločen, t. j.: on ni več ud cerkve in zapade večnemu prokletstvu. Na dalje Zveličar sam razlaga, da tisti, ki njega pred vsemi drugimi ne ljubijo, niso njega vredni in da zato ni upati zanje zveličanja. *Kdor ljubi očeta ali mater bolj ko mene, ni mene vreden.* (Mat. 10, 37.) *Kdor (tedaj) ne ljubi, ostane v smrti.* (I. Jan. 3, 14.) Smrt, t. j. pekel bo njegova obsodba. Ljubezen do Jezusa je torej k zveličanju potrebna, pa mora biti prava, resnična. Besede same so premalo, dela se tirjajo. Kakšna dela? To nam je Jezus sam naznanil. Le čujmo! *Kdor moje zapovedi ima in jih spolnuje, tisti je, ki me ljubi.* (Jan. 14, 21.) Prava resnična ljubezen se kaže s tem, da voljo Zveličarjevo spolnujemo, da storimo, kar evangelij zapoveduje. To je ljubezen, ki ima vero in veljavo in pečat milosti nad seboj. O tej ljubezni se bere: *Spolnovalci postave bodo opravičeni.* (Rim. 2, 13.) *Kdor stori voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, tisti pojde v nebeško kraljestvo.* (Mat. 7, 21.) Ljubezen pa, ki samo v besedah obstoji, ima na tehtnici večne pravice le majhno pezo in le malo velja v očeh Najvišjega.

Kdor hoče tedaj zveličanje doseči, mora Jezusa ljubiti, sicer b) gre proti pogubljenju. Ob dnevu velicega računa bo Sin božji prišel in s smrtnim ključem peklerska vrata odprl na stežaj, in vse tiste, ki ga niso ljubili, ki so zoper njegovo voljo ravnali, njegove postave prelomljevali, ošabneže in jezavece, in lakomeže in nečistnike in neusmiljene . . . bo v večno brezno pahnil. *Poberite se spred mene . . .* In koliko jih bo tisti dan videlo peklerska vrata odprta, koliko jih bo šlo v neizrekljivo trpljenje! Kajti, ali ni število tistih, ki Jezusa ne ljubijo, veliko? Pa če bi samo to bilo! Koliko jih je, ki Jezusa dan na dan žalijo, ki po besedah sv. Pavla (Hebr. 6, 6.) *na novo križajo Sina božjega in zasramujejo.* Bogokletniki, pijanci, skrunjevalci nedelj, skopuhi, tatovi, nečistniki, prešestniki, napuhneži, zapeljivci . . . strašne besede! In vendar jih je veliko, ki so v take pregrehe zakopani. Tako živé, tako umrjó in najdejo peklerska vrata odprta, skozi katera morajo škripaje iti v trpljenje.

II. Zveličar ima ključ od nebeških vrat. To potrdijo besede današnjega evangelija: *Ta je postavljen v vstajenje mnogih.* Kdo so pa tisti, ki jim je ta srečna osoda odmenjena? To so tisti, 1) ki ime *Gospodovo spoznavajo.*

a) To storiti smo dolžni. Jezus Kristus je naš Bog in naš kralj; on je naš prijatelj in dobrotnik; on je naš Odrešenik in Zveličar. Glejte, koliko važnih vzrokov imamo njegovo ime spoznavati! In to naj bo tudi naša prva in najlepša dolžnost, najvišje in najblažje veselje, tembolj, ker smo pri sv. krstu Gospodu obljubili večno

ljubezen in zvestobo, njemu svoje srce darovali ter zatrdili, rajše vse zapustiti, če bi nas zadrževalo od njegove ljubezni. Kako pa naj spoznavamo ime Gospodovo? S tem, da se pred vsem svetom njega držimo, tudi takrat še, če se jih na tisoče od njega obrne, tudi takrat, če nas zaničujejo ali nam kako škodujejo. S tem, da se zmeraj in povsod kažemo prave katoličane, v cerkvi, doma, v javnem življenji in v občevanji z ljudmi. S tem, da nikdar ne hvalimo krivih naukov sveta; njegovih pregrešnih del ne zagovarjamo. S tem, da spoštljivo izgovarjamo presveto ime, besedo božjo poslušamo; bogoljubno svete dneve obhajamo. S tem, da se nauka Gospodovega z vso ljubeznijo in zvestobo poprimemo in svoje versko prepričanje brez strahú kažemo.

To storiti smo dolžni in zato b) n a m j e z v e l i č a n j e o b l j u b l j e n o. Zveličar nam pravi: *Kdor me bo spoznal pred ljudmi, tega bom jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih.* (Mat. 10, 32.) To hoče reči: Kdor moje ime spoznava, tega bom jaz svojemu Očetu kot svojega učenca predstavil ter rekel, da je večnega življenja vreden. Zato piše sv. Pavel (Rim. 10, 9.): *Ako pričaš s svojimi ustmi Gospoda Jezusa, boš zveličan.* — Ob sodnjem dnevu se bo Sin božji v oblakih prikazal in ključ od nebes držal v svoji roki. Potem bo tiste krog trona svojega veličastva zbral, ki so njegovo ime spoznavali, in jim govoril: *Pridite . . . posedite kraljestvo, katero vam je pripravljeno od začetka sveta.* (Mat. 25, 34.) Vi se niste sramovali mene in mojega evangelija, vi me niste zatajili pred ljudmi, marveč se potegovali za moje ime in čast, pred svetom ste hodili kot moji učenci in vaša luč je svetila pred ljudmi. Zato vas pa hočem odškodovati z večnim plačilom. V hiši svojega Očeta sem za vas stanovanja pripravil, stanovanja polna bliščobe in veselja, ta stanovanja bote posedli in z menoj in z vsemi angelji vživali večno slast.

2) Ta sreča čaka tudi tiste, ki voljo Gospodovo spolnujejo.

a) To storiti smo dolžni. Kristus nam je dal postavo, in ta postava je njegov evangelij, v njem je zapopadena njegova volja. V tej postavi tirja p o n i ž n o s t: *kateri je večji med vami, naj bo, kakor manjši, in prednik kakor služabnik.* (Luk. 22, 26.) V tej postavi zahteva z m e r n o s t: *Varujte se, da vaša srca ne bodo preobložena v požrešnosti in pijanosti.* (Luk. 21, 34.) V tej postavi zahteva m i r o l j u b n o s t: *Imejte mir med seboj.* (Mark. 9, 49.) V tej postavi zahteva u s m i l j e n o s t: *Bodite usmiljeni, kakor je vaš Oče usmiljen.* (Luk. 6, 36.) V tej postavi tirja s p r a v l j i v o s t: *Ako sedemkrat na dan greši zoper tebe tvoj brat; se sedemkrat na dan povrne k tebi rekoč: žal mi je; odpusti mu!* (Luk. 17, 4.) V tej postavi zahteva s p o k o r n o s t: *Če se ne spo-*

korite, bote vsi . . . poginili. (Luk. 13, 3.) V tej postavi zapoveduje ljubezen: *To je moja zapoved, da se ljubite med seboj.* (Jan. 15, 12.)

Tistim, ki to postavo spolnujejo, je b) z veličanje obljubljeno. Zveličar sam nas zagotovi: *Resnično, resnično vam povem; ako kdo mojo besedo dopolni, ne bo smrti videl vekomaj.* (Jan. 8, 51.) Še bolj določno govori: *Moje ovce moj glas poslušajo; in jaz jih poznám in hodijo za menoj; in jaz jim dam večno življenje: in ne bodo pogubljeni vekomaj; nihče jih ne bo iztrgal iz moje roke.* (Jan. 10, 27, 28.) Ob sodnjem dnevu bo prišel z nebeškim ključem in tiste, ki so njegovo voljo spolnovali, bo krog sebe zbral ter jim rekel: *Pridite, posedite kraljestvo, katero je vam pripravljeno od začetka sveta.* Vi ste moje zapovedi spolnovali in po mojih potih hodili. Veliko truda, potu in premagovanja vas je stalo, a zdaj vas hočem poplačati s plačilom, ki presega vse vaše predstave. Pridite v moje kraljestvo, kjer ni nobene solze, ni trpljenja, v kraljestvo, kjer vlada le veselje in vrisk in večno življenje. Pridite v moje kraljestvo, vi krotki, ponižni, vi miroljubni, vi čisti in nedolžni! Pridite v moje kraljestvo vi pobožni stariši, vi dobri otroci, vi blagi zakonski in potrpežljivi posli! Pridite v moje kraljestvo vi vsi, ki ste moje voljo spolnovali, mojih zapoved se držali!

Danes prerokuje starček Simeon o božjem Detetu: *Ta je postavljen v padeč in vstajenje mnogih.* Kristus ima tedaj dva ključa, od peklenskih in od nebeških vrat. Ob sodbi bo ta dva ključa rabil, odprl bo oboja vrata in ljudje bodo morali stopiti čez tista vrata, katera so si zaslužili. — Kateri ključ bo Gospod zate prinesel, katera vrata bo tebi odprl, peklenska ali nebeška? Ako v Zveličarja tako ne veruješ in ga ne ljubiš, kakor sem poprej razložil, potem ti bo prinesel peklenski ključ in ti bo odprl peklenska vrata. Če pa njegovo ime spoznaš in njegovo voljo spolnuješ, potem ti bo z nebeškim ključem odprl nebeška vrata. Ti tedaj veš, kaj te v prihodnosti čaka, veš prav gotovo. Preiskuj torej zdaj ob koncu leta svoje sree, o kristijan; kaj ti pravi, kako bi se ti godilo, če bi zdaj moral stopiti pred sodnji stol božji? Kar je bilo v starem letu pomanjkljivega, popravi hitro v novem. Stori, kar je v tvoji moči, da si srečno osodo priboriš, da najdeš nebeška vrata odprta ter skozi nje pojdeš v neskončno lepo domovino izvoljenih. Drži se Kristusa v trdni veri in goreči ljubezni, spoznavaj njegovo ime in spolnuj njegovo voljo! Potem te bo pred nebeškimi vrati Gospod sam pričakal ter ti rekel (Mat. 25, 21.): *Prav, dobri in zvesti hlapec; ker si bil v malem zvest, te bom čez veliko postavil; pojdi v veselje svojega gospoda!* Amen. Ant. Žlogar.

2. Hvaležnost naša.

V vseh rečeh se zahvalite, ker to je volja božja. I. Tes. 5, 18.

A. 1. Prav pristarno osebo nam sv. evangelij pred oči stavi: Ano Fanuelovo, vdovo, ki je čakala na darovanje Jezusa . . . Ko ga mati božja v tempelj prinese, je bila vsa vesela . . . in Boga hvali . . . (Luk. 2, 33—40.)

2. Tisti Jezus se še današnji dan daruje . . . in mi smo se ravno zdaj zbrali k Jezusovi daritvi, sv. maši . . . in sicer poslednjič v starem letu . . . zato se spodobi, da se tudi mi zahvalimo ljubemu Jezusu, da se je na svet prikazal, da med nami živi in da se tolikrat za nas daruje. Sam sveti Duh nas k tej hvaležnosti opominja po sv. apostolu Pavlu, ki piše: *V vseh rečeh se zahvalite, ker to je volja božja.* (I. Tes. 5, 18.)

3. Ako pogledamo nazaj v preteklo leto 1891, morda malo dobrega najdemo. Zato bi si kdo utegnil misliti, nimam se za kaj zahvaliti . . . Pa sv. spostol Pavel uči, da se za vse moramo zahvaliti — ali je dobro ali hudo . . . Zato vam ob koncu starega leta govorim: O naši hvaležnosti.

B. Kaj pa imaš, nas bara sv. apostol Pavel, *kar nisi sprejel? Ako si pa sprejel, kaj se hvališ, kakor da bi ne bil sprejel?* (I. Kor. 4, 7.) ter nas uči, da vse dobimo le od Boga, da se pa torej tudi za vse moramo Bogu zahvaliti. Za dobrote se še zahvalijo ljudje . . . v nadlogah pa radi mrmramo zoper Boga.

Mi se moramo danes Bogu zahvaliti tudi za vse prestane nadloge pretečenega leta, ki so pa bile trivrstne:

1. Za zvananje nadloge. Leto 1891 nam bo v slabem spominu . . . bilo je leto samih nadlog: huda zima . . . vedni dež . . . grozna toča . . . strašne strele . . . splošna rja goric . . . slana . . . uboštvo . . . glad . . . Za vse te prestane nadloge se moramo Bogu zahvaliti, da nam jih je pomagal potrpežljivo prenašati . . . Najhujša vremenska nadloga je vesoljni potop . . . Noe ga srečno preživi . . . v zahvalo naredi altar . . . daritva je pripravljena . . . opravimo sveto mašo Bogu v zahvalo . . . *V vseh rečeh se zahvalite, ker to je volja božja.* (I. Tes. 5, 18.) Pa tudi:

2. za telesne nadloge. Nadloga redko sama pride, obilno tovaršijo vlačijo s seboj . . . To smo posebno letos čutili: Še ni prva nadloga odšla, že ste dve drugi potrkali na naša vrata . . . Ne samo vremenske nadloge, temveč tudi telesne sile so nas mučile, namreč

različne bolezni tlačile so nas . . . vzela smrt očeta . . . mater . . . ženo . . . moža . . . največ pa otrok . . .

Job v silni telesni nadlogi: gnjil na gnojišču . . . v Boga zaupa in ga hvali: *Gospod je dal, Gospod je vzel; kakor je Gospodu dopadlo, tako se je zgodilo; bodi ime Gospodovo česčeno.* (Job 1, 21.)

Ali ne boš ti, dragi prijatelj! ravno tako Boga hvalil? ležal si bolan . . . smrt se je glasila . . . je hotela vzeti tebe . . . ženo . . . ljubo dete. — *V vseh rečeh se torej danes zahvalite, ker to je volja božja.*

3. Za dušne nadloge se je treba tudi zahvaliti: skušnjave . . . bilo jih je kakor komarjev . . . sitne . . . nevarne. — Satan je vedno krožil . . . zalezoval . . . blizo greha . . . pa še itak te ni vlovil. Drugi ste bili v grehah . . . pa rešeni . . . spokorili se . . .

Judita je premagala Holoferna, poglavarja asirske vojske, groznega sovražnika . . . pa je ona in vse ljudstvo Boga na ves glas hvalilo. (Judit. 13, 17—23.) Ali ne boš ti: krščanski mladenič . . . deklica danes Boga hvalila, da ti je pomagal poglavarja peklenke vojske odpoditi . . . da nam je dal angelja svojega, ki nas je varno vodil skozi vse dušne nadloge, in se pogubili nismo . . . ? *V vseh rečeh se zahvalite, ker to je volja Božja.*

C. Danes je god sv. apostola Janeza, ljubčka Jezusovega. V zamaknenju je gledal nebeško veselje, ter piše: *Potem sem videl veliko trumo, katere nihče ni mogel prešteti, iz vseh narodov in rodov in ljudstev in jezikov, stoječo pred sedežem in vpričo Jagnjeta; bili so oblečeni v bela oblačila, in palmice v njihovih rokah. In so kričali z močnim glasom, govoreč: Čast Bogu našemu in Jagnjetu.* (Raz. 7, 9—10.) Tako v nebesih izvoljeni božji večnemu Bogu zahvalo prepevajo. Pridružimo se jim tudi mi . . . hvalimo ljubega Jezusa danes in vedno, da bi mu po dokončanih dneh našega življenja . . . v nebesih večno zahvalo prepevati smeli! Amen. Simon Gaberc.

Slovesnost svetega Detinstva.

Pojdite in učite vse narode.

Mat. 28, 19.

Pred nekaj leti sem na potovanji v nekem mestu ogledoval veliko zbirko raznovrstnih umetnih podob. Mnogo silno lepih in dragocenih slik je bilo videti. Ena pa se mi je med vsemi najbolj v spomin vtisnila. Pri tej je bilo zapisano: „Sveti večer na Tirolskem“.

Naslikana je bila priprosta cerkev, pred cerkvijo ravno došli kmetje, oni so še držali goreče baklje v roki, drugi so jih že pogasili v debelem snegu; pri napol odprtih vratih se je videla v cerkvi polnočna razsvitljava in zbrana množica vernih, katerim se je na obrazu brala presrčna pobožnost. Podoba vsa je bila tako krasno izdelana, da je nehoté duha povzdignila, da jame premišljevati vse božično veselje, ne le ene cerkve, ne le ene dežele, ampak vse božično veselje vseh pobožnih katoličanov vesoljnega sveta, in ne le samo sedanjih, ampak tudi prešlih časov — do tiste veličastne noči, ko so angelji božji tako radostno oznanjali prvo božičnico!

Večkrat sem se že spominjal te krasne podobe, še prav posebno pa sedaj v prelepem božičnem času, ko je vse tako veselo, in ko prelepa cerkvena opravila z neko silo verna sreča dvigajo proti nebeškim višavam.

Vendar pri vsem tako obilnem božičnem veselju človeka spreha neka tužna žalost, ako pomislimo, da je še mnogo, mnogo človeških sre, ki nikdar ne občutijo premilih občutkov, ki naša srca napolnujejo o raznih cerkvenih praznikih, ki se še ne vdeležujejo brezštevilnih milosti, katere nam tako obilno pritakajo po neusahljivem studencu svete katoliške cerkve. Oh, število nevernikov, ki še ne poznajo Jezusa in njegovih nebeških darov, je še tako veliko! Komu bi se ne smilili ti ubogi reveži, ki še v temi neverstva zdihujejo? Katero katoliško srce bi bilo tako trdo, da bi jih ne milovalo?

Pa, predragi, ne samo milovati, ampak pomagati jim je treba, ne le zdihovati, ampak rešilno roko jim je treba podajati. Potov, po katerih jim je mogoče na pomoč hiteti, je več; a danes moramo le na eno samo ozir imeti, ki se zove „D j a n j e s v. D e t i n s t v a“. To preblago dejanje vam hočem nekoliko razložiti in upam, da me boste najlože razumeli, ako vam nekoliko pojasnim p o d o b i c o svetega Detinstva.

Kadar je kdo sprejet med deležnike sv. Detinstva, dobi prelepo podobico. Če je kdo ne bi dobil, jo smé poprositi, in ne bo se mu odrekla. Prav je, da si otroci in odrasli večkrat pazljivo ogledajo to podobico, ker je jako podučljiva. Oglejmo si jo sedaj tudi mi nekoliko.

1. Poglejmo najpoprej m i s i j o n a r j e. Moram reči, da se mi ime „misijonar“ od nekdaž zdi jako častitljivo, in ménim, da se mora vsakemu častitljivo zdeti. — Kdo pa so misijonarji? To so učeni možje, ki imajo pa razun obilne učenosti v glavi tudi v sreču čudo-

vito veliko pogumnost. Lahko bi ostali v svoji domovini in bi v domačem jeziku domačinom oznanjali nebeške resnice; lahko bi preživeli svoje dneve med olikanimi ljudmi, ki bi jim trud in delo povračali z ljubeznijo in hvaležnostjo: toda misijonarji so pobožni in junaški možje, ki se ne zmenijo za manj težaven stan, za radost med domačini in sorodniki, ampak pogumno dajo v slovo roko predragemu očetu, objokani materi, ljubljnim bratom, sestram in prijateljem ter srčno zapustijo preljubo domovino, v katero se znabiti nikdar več ne bodo povrnili; — misijonarji so preblagi možje, kateri vsi goreči in vneti za čast božjo, za zveličanje neumrjčih duš, za razširjanje krščanske olike in sreče, potujejo v daljave, daljne neznane kraje, med divje narode, kjer jih čaka zaničevanje, pomanjkanje in trpljenje vsake vrste, morda celo mučeniška smrt; kajti premnogo jih je bilo že umorjenih v slavnem misijonskem poklicu!

Vprašam zdaj, kdo bi ne čislal tacih móz? Ali je še kdo vredniši miloščinje in podpore, kakor so ti častitljivi možje?

Pa misijonarji niso le pomoči najbolj vredni, ampak tudi najbolj potrebni. Oh, kristijani, poslušajte! noben revež v naših krajih ne živi tako revno, tako zapuščeno, kakor mnogi izmed teh junaških aposteljnov med nejeverniki! — Tako je n. pr. pisal pred več časom misijonar škof Taché, da celo leto ne jé kruha, ker je prereven, da bi si ga mogel kupiti. Kje je pri nas berač, da bi mogel po pravici kaj tacega o sebi reči? In ta škof prosi denarja, pa ne, da bi si kruha kupil, temuč, da bi mogel spreobrnencem novo cerkvico sezidati. Neki drugi je pisal znancem: „Vprašate me, kdo mi opoldne kosilo pripravlja? I, kadar je moje delo dovršeno, si spečem par krompirčekov v žrjavici; to je moje kosilo.“ Kje se more kak revež med nami pritoževati, da bi imel ubornišo hrano? In tacih izgledov je mnogo. Potlej je pač lahko verjeti, kar se bere v nekem misijonskem pismu: „Danes so me moj škof obiskali. Komaj sem mogel zopet spoznati tega moža, ki je še v najboljših letih; zdi se mi, da bi ga lastna mati ne mogla več spoznati, tako ga je v kratkem potrla in postaralo trpljenje in pomanjkanje vsake vrste.“

Kako revno in zapuščeno je tudi večjidel misijonsko stanovanje! Koliko hudega imajo prestati pred nejeverniki in večkrat pred krivično vlado! Kakor divja zver so mnogokrat preganjani od gore do gore, od votline do votline, v hudih ječah morajo leta in leta zdihovati, lakote in žeje koprneti, da slednjič izdihnejo pod težko rabeljnovu roko svoje preblago življenje!

Če vse to pomislimo, moramo reči, da ni kmali tako pomoči potrebnih in vrednih, kakor so misijonarji.

2. Pa misijonarji ne delajo le sami. Privzemajo si še raznih družih pomočnikov. Zato vidimo tudi na podobici redovnice — nune, ki z velikim veseljem ajdovske otroke sprejemajo, krščujejo in v strahu božjem izrejujejo. Tacih misijonskih redovnic je zdaj že obilno na Kitajskem in drugod iz raznih redov, „usmiljene sestre“, „sestre božje ljubezni“ i. dr. Neizrečeno veliko dobrega storijo te blage duše zlasti pri mladini.

Če se že močnim možem čudimo, da si toliko upajo, toliko trpijo, toliko delajo, kako se moramo še le čuditi slabotnim ženskam, da nežne device, le dobrega vajene gospodičine imajo toliko poguma, da srčno zapustijo stariše in vse svoje, domovino in vse, kar jim je bilo od mladih let domá tolikanj priljubljeno, ter gredo v tuje kraje in čisto neznanim ljudem posvetijo vse svoje moči in vse življenje iz ljubezni do Jezusa! In kako gorijo tam za svoj visoki poklic! Misijonska naznanila nam pripovedujejo ginljive dogodbe njihovega delovanja. Najhujše se jim zdi, ko vidijo, da bi se dalo za pagane še veliko storiti, pa jim večkrat primanjkuje prostora za sprejemanje otročičev in družih pripomočkov.

Vprašam zopet: Če take niso naše pomoči vredne in potrebne, kdo drugi bi je bil vreden in potreben?

3. Dalje vidimo na podobici še druge odrasle ljudi obojega spola. To so pa večjidel domači kristijani, ki z veliko vnemo pomagajo misijonarjem in redovnicam: nekateri, takozvani „katehisti“, podučujejo otroke, pa tudi odrasle za sv. krst pripravljajo; spet drugi moški in ženske hodijo okrog in iščejo po ulicah, pri vodah in po družih krajih zavrženih otročičev, da jih poberejo, krstijo in preskrbijo. V poslednjih misijonskih sporočilih se tako lepo bere o neki 80 let stari ženici, ki še vsak dan o palici hodi po mestnih ulicah, in še ven iz mesta si upa ter skrbno išče bolnih in umirajočih otrok. Ko so jo misijonar srečali, jim je smehljaje rekla: „Zdaj sem že 80 let stara, pa dokler me noge nesó in moje slabe oči poti ne zgrešijo, ne bom prenehala iskati ubozih otročičkov; večkrat me pač obide strah, da bi se ne prevrnila v prepad ali ne utonila v kakem jarku; toda zopet obudim zaupanje v Boga in vdanost v voljo božjo, pa zopet se čutim močno ter nadaljujem svoje potovanje.“ O gorečnosti neke druge 70letne žene se enako bere.

Zlasti veliko pa storijo za paganske otroke krščanski zdravniki in zdravnice. Ker znajo kristijani spretno zdraviti, jih kličejo tudi

nejeverniki. Tu vidijo pagani lep izgled, slišijo, če hočejo, večkrat lep nauk in posebno se kristijani poslužijo take prilike, da paganske otroke, o katerih so prepričani, da bodo kmalu umrli, skrivaj krstijo. In tako — rekel bi — z neko sveto zvijačo brezštevlnim otročičem pred smrtjo preskrbijo milost sv. krsta. Poslednja natančnejša poročila o tem delovanju sv. Detinstva imamo za l. 1889. V tem letu jih je bilo krščenih 409.252; vzgojevanih 143.656. — Kdo bi pač z dobrim in veselim srcem ne podpiral tako blagega dejanja?

4. In kaj še vidimo na podobici? — Trumo srečnih otrok, ki z veselim obrazom poslušajo nauke svojih učencov, in se pač srečne štejejo, da so iz tako hudih prišli v tako dobre roke. Iz raznih misijonskih poročil vam je že znano, kako ginljivo ti dobri otroci z vbojnostjo in z lepim svetim vedenjem hvaležno povračujejo obilni trud svojim dobrotnikom. Oh, koliko dobrega se stori po misijonih za ljubo mladino!

Samo po sv. Detinstvu je bilo l. 1889 preskrbljenih ali vsaj podpiranih 596 sirotišnic, 2709 šol, 274 delavnic, 274 pristav, 832 lekarnic ali apotek. Med 147 različnih misijonov se je razdelilo 1,339.59 gld. 70 kr.

Ali si je mogoče misliti, vprašam zopet, da bi bil soldek, ki si ga pritrgaš in svetemu Detinstvu daruješ, kje drugje bolje naložen, kakor tukaj?

5. Slednjič pa se ozrimo še bolj k vrhu podobice. Tam zagledamo božje Dete, ki kraljuje v oblakih neba, v eni roki drži zemeljsko kroglo, z drugo pa ljubeznivo blagoslavlja. Angelji božji ga obdajajo in molijo; en angelj mu kaže detice, presrečno detice, ki je v krstni nedolžnosti zapustilo solzno dolino, — o poglejte, kako radostno steguje ročice proti Jezuščku. Drugi angelj pa drži v roki papir, kjer so popisana dela vseh deležnikov sv. Detinstva, in s prstom kaže nanj, kakor bi hotel reči: „O poglej, božje Dete, koliko storijo dobrotniki sv. Detinstva, o blagoslovi jih in povrni jim v obilnosti s svojimi nebeškimi darovi!“ — Pač lahko smo prepričani, da s tem, če gorimo in se vnemamo za sv. Detinstvo, sami sebi še največ pomagamo, ker smo deležni vseh sv. maš, ki se v ta namen opravljajo, posebno deležni vseh molitev in dobrih del misijonarjev, redovnic in družih deležnikov, zlasti pa deležni priprošnje srečnih otrok, ki so kolikor toliko po našem prizadevanju prejeli milost sv. krsta; — po sv. Detinstvu postanemo tudi mi misijonarji, če prav doma ostanemo!

Tako sem vam ob kratkem razložil pomen prelepe podobice sv. Detinstva. Kar pa se na drugi strani te podobice bere, sami pogledite in preberite ter zlasti nikar ne prezrite tudi opombe, ki pravi: „Kristijani! radi pristopajte k temu bogoljubnemu dejanju, z gorečnostjo ga razširjajte med mladino!“ V tem oziru moramo nekatere nekoliko posvariti, namreč take, ki so se zapisali, nekaj časa prav goreči bili, potem pa vse vnevar pustili. Vedite, da za vsako dobro delo, tedaj tudi za Detinstvo, najnevarniši in najškodljivši črv, ki toliko prelepega cvetja zamori, da ne obrodi zaželenega sadu za nebesa, — je nezvestoba, nestanovitnost. Po drugi strani pa se tudi z veseljem poslužim današnje prilike, da vsem gorečim in zvestim deležnikom tega preblagega dejanja v imenu božjega Deteta prisrčno zahvalo izrečem in želim, da bi to nebeško Dete vam vsak, tudi najmanjši darček stoterno povrnilo. Amen.

Pogled na slovstvo.

A

1. Knjige „**družbe sv. Mohorja**“. Katero slovensko srce, ki v resnici ljubi svoj narod, bi se ne vzradovalo, ko sliši veselo novico, da ta vrla družba — res ponos vseh Slovencev doma in na tujem živelih — je dosegla letos veličastno število **51.827** udov! Samo ob sebi se razume, da kdor pripravlja dušno hrano tako ogromni in raznovrstni družbi, mora tudi vse moči napeti, da podaje kaj izbornega, izvrstnega. Naj bi spretne pisatelje navdušilo to veličastno število, da družbi posvetijo svoje moči, ker zdaj pač nimamo druge poti, po kateri bi se mogli narodu tako bližati, kakor tukaj; slavni odbor pa naj ohrabljuje misel na toliko množico, da vstrajno deluje še dalje in spopolnuje svoje delo.

Letos smo hvaležno sprejeli te-le knjige:

a) **Življenje preblazene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina svetega Jožefa**. Spisal Janez Volčič. X. snopič. To lepo, Slovincem tako priljubljeno, v »Duh. Pastirju« že večkrat pohvaljeno delo je z le-tem snopičem dovršeno. Jako modra je bila misel, mnogoletnemu sotrudniku ob koncu postaviti še primeren spomenik, t. j. popis njegovega življenja in delovanja, v katerem nam je znani pisatelj P. Florentin Hrovat dokaj obsirno in prikupljivo naslikal podobo nepozabnega svečenika, ki je po veliki gorečnosti za svoj sveti poklic in neutrudljivi delavnosti za blagor duš bil res vzor in dika slovenskega mašništva. Hvala za to poslavljanje!

b) **Gospod teel mi pomagat!** Molitvene bukve. Bolnikom spisal Jakob Peregrin Pavlič, knez in škof krški. — O prvotni nemški izdaji te nabožne knjige je že rajni škof dr. Valentin Wiery l. 1866. v svojem potrjilu in priporočilu izrekel te-le pohvalne besede: »Nagovori v tek bukvah so jako tehtni,

prisrčno verni in navzeti dozorelega uma. Svojim ljubljenim sodelavcem in vsem prijateljem bolnikov res ne vem priporočati boljsega pripomočka (za oskrbljevanje bolnikov in umirajočih) nego bogato vsebino teh bukev... Naj bi te molitvene bukve vsem duhovnikom tako služile, kakor meni. Naj bi donašale vsem bolnikom, pri katerih se bodo rabile, tako obilne tolažbe, kakoršno sem jaz sam dostikrat opazoval. Tisk je debel iz razviden, kar je popolnoma primerno, ker se mora knjiga večkrat rabiti po noči ali jo bolnik bere v postelji ležeč. Bodi zahvala odboru, da je poskrbel tudi za največje reveže, za — bolnike.

c) **Občna zgodovina za slovensko ljudstvo.** Spisal Josip Staré. XV. snopič. S tem najnovejši čas obsegajočim snopičem je dovršeno prelepo delo, na katero smemo Slovenci ponosni biti; dolgo že delujejo naši vrli pisatelji za vsestransko oliko slovenskega naroda, a obširna svetovna zgodovina se mu je celotno podala še-le 1. 1891 v roke. Veliko se bode naučil iz te knjige zlasti mlajši svet; da bi znal le vse prav izkoristiti.

č) **Fizika ali nauk o prirodi** s posebnim ozirom na potrebe kmetijskega stanu. II. knjiga (o kemiji). Spisal Henrik Schreiner. — Četudi ne spada tako berilo naravnost v naše področje, vendar ga z veseljem pozdravimo in radi pritrdimo, da je prijetniše pisana II. knjiga memo I. in da je tvarina modro omejena na čitatelje v naslovu imenovane.

d) **Slovenske večernice za pouk in kratek čas.** 45. zvezek. To knjigo navadno ljudstvo najprej prečita; zato je prav, da odbor nanjo obrača posebno pozornost. Radi pohvalimo in priporočimo tako knjigo, v kateri nismo našli nič slabega, mnogo dobrega, nekaj pa celo izvrstnega.

e) **Koledar družbe sv. Mohorja za navadno leto 1892.** — Po vsebini in namenu je ta knjiga v II. oddelku podobna poprejšnji. Ganljive povesti se menjavajo z zanimivimi životopisi, mičnimi potopisi, presunljivimi misijonskimi sporočili in drugimi jako poučnimi sestavki, kakor je to običajno v najboljših katoliških koledarjih družih narodov.

Ker so te knjige itak v rokah vsakega slovenskega olikanca, se nam ne zdi potrebno v natančnejše ocenjevanje se spuščati. Dostavimo le še prošnjo, naj se vsi vrli poverjeniki še dalje žrtvujejo dobri stvari, da se ohrani na tej višavi; slavni odbor pa nam je že napovedal, kako skrbno bode izvrševal svojo prekrasno nalogo tudi v nastopnem letu.

2. **Drobtinice** XXV. letnik uredil dr. France Lampe, vodja Marijanišča. Založila »Katol. družba za Kranjsko«. V Ljubljani 1891. »Katol. Tiskarna.« Drobtinice bi primerjal tistim častitljivim Slovenkam, katere se ponašajo še s staro nošo, morebiti še celo s pečo na glavi, ne iz nečimernosti, marveč vsled neke blagodejne pijetete za lepe navade boljših časov. Tudi naše »Drobtinice« so sicer privzele marsikaj novega, kar ponuja sedanji čas v lepši obliki, a v bistvu so ostale, kakor so bile kedaj in podajajo bogoljubnim Slovencem lepih kosov najboljše hrane, čeravno jih skromno imenujejo le drobtinice. Pričujoči letnik sem prebiral še z neko posebno slastjo in tudi drugi odlični gospodje so me potrdili v tej sodbi. Menim, da mi ni treba še posebej priporočati take knjige duhovnikom, ali jim jo še-le predstavljati kakor kako tujko, marveč le milo potožim žalostno istino, ki sem jo zvedel pri seji društvenega odbora, da je bilo letos treba število iztisov skrócić, ker se preslabo prodajajo poprejšnji letniki. Tako primerno družinsko berilo, pa ne gré! — Letošnje »Drobtinice« stanejo broširane 70 kr., trdo vezane 80 kr.

B

1. Compendium Hermeneuticum. Scripsit Dr. Josephus Lesar, professor studii biblicii N. T. in seminario clericorum Labacensi, consistorii episcopalis assessor. Labaci, typogr. cathol. expensis semin. clericor. 1891. — S tem naslovom je izšla učna knjiga bogoslovna, kakoršne je bilo že dolgo želeti. Da bogoslovec vé sveto pismo prav razlagati in ceniti, treba mu je navodila, katero mu naklada soglasni ozir na božji in zemski znak teh bukev; kajti sveto pismo so bukve božje, ljudem poslana. In da bode tako navodilo res pravo in koristno, ogibati se mu je ne le napačnih načel in plitvega dokazovanja, temuč tudi suhoparne preobilnosti v tvarini in obliki, ki raje otemnuje, mesto da bi pojasnovala, ki zanimanje mori, mesto ga vzbujevati. Naša knjižica jo je v tem oziru vrlo pogodila. Načela izrazuje določno in jasno, brez nepotrebnih prituklin, jih podpira z prepričalnimi razlogi, pojasnuje z izgledi, ter podaja vse v lahki obliki, v pravilni, a ne presiljeni latinščini. Kjer treba, pridjana je besedi korenska (etymologična) razprava, kar spominu veliko pomaga; hermenevtičnim terminom pristavljen je večinoma tudi nemški in slovenski izraz. Pisatelj je znal to bogoslovno védo, ki se po tvarini prišteva težjim predmetom, olajšati z dodatki iz svetopisemske literature, z jako razglednim razvrstjenjem posameznih oddelkov, ter oskrbel knjigi trden, očém dobrodejen papir in ličen tisk. Skrajšani obseg bode omogočil teorijo hitreje završiti in pravila z razlaganjem prikladnih del svetega pisma še bolj pojasniti in globokeje vkoreniniti. Iz srca čestitamo učenemu gospodu profesorju na tem novem plodu neutrudljive njegove delavnosti; ne dvomimo, da bode knjiga zdatno pripomogla v prospeh bogoslovnega učenja doma in na tujem. Cena ji je 70 kr., dobiva se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Dr. K.

2. Compendium ceremoniarum sacerdoti et ministris sacris observandarum in sacro ministerio. Auctore M. Hausner S. J. Editio tertia emendatior. Cum approbatione Rev. Archiep. Friburgensis. Friburgi Brisgoviae. Sumptibus Herder, typographi editoris pontificii. MDCCCXC. 12°. Str. 178. Cena 80 kr., vezani 1 gld. 20 kr. — To knjigo je lahko oceniti. Ni mi treba drugega, kakor pripočiti jo najtopleje in želeti, da bi jo imel v rokah vsak mašnik. Ob kratkem so namreč tu sestavljeni in razloženi vsi obredi, katere izvršuje mašnik, in sicer 1. pri tihí navadni maši, 2. drugih mašah, 3. gledé na nekatere molitve pri sveti maši, 4. pri slovesni maši (tudi za dijakona in subdijakona), 5. pri popoldanski službi božji, 6. pri brevirju. Tu je pač glavni del naše duhovske službe; z natančnostjo v njej se zevličamo. Konec knjige je abecedno stvarno kazalo. Ne dvomim nič, da se bode knjiga vsakemu prikupila, kdor jo bode rabil.

3. Pontificale Romanum Summorum Pontificum jussu editum a Benedicto XIV. et Leone XIII. Pont. Max. recognitum et castigatum. Editio prima post typicam. (Sine cantu.) Ratisbonae etc. Sumptibus, chartis et typis Friderici Pustet, s. sedis apostol. etc. Rit. Congreg. typographi. MDCCCXCI. Vel. 8°. Str. 460. Cena 2 gld. 88 kr. — Popolno izdajo s petjem (tipično) je preskrbel Pustet l. 1888 v 3 zvezkih. Tu imamo krajšo, brez petja. Ne zdi se nam umestno govoriti o zgodovini pontifikala. Razvidna je iz pisma papeža Benedikta XIV., ki je v odlomkih tiskano na prvem mestu. Tudi sedanji papež Leon XIII. je imel skrb za natančno in očiščeno izdajo te znamenite bogoslužne knjige. Pustetova izdaja se jako ugodno odlikuje med drugimi starejšimi, ker ima lično obliko in

razločen tisek. Tudi ima nekaj več obredov, kakor starejše izdaje v »Supplementum«. Gotovo hode ta knjiga jako po volji onim, ki želé imeti bogoslužne knjige v lepi izdaji, a ne po visoki ceni.

4. *Officium Parvum Beatae Mariae Virginis et Officium Defunctorum cum septem psalmis poenitentialibus et litaniiis sanctorum. S. Pii V. pontificis maximi jussu edita, Clementis VIII. et Urbani VIII. auctoritate recognita. Editio tertia. Ratisbonae etc. Sumptibus et typis Fr. Pustet, s. sedis apost. etc. typographi. MDCCCXCL. 16°. Str. 187. Cena nevez. 48 kr., vez. v usnje 90 kr.* — Skoro ni možno želeti si lepše knjižice, kakor je ta »Officium Parvum«. Prednosti so iste, kakor v drugih Pustetovih knjigah, zato priporočamo to knjigo toplo vsem duhovnikom - častilcem Marije.

5. *Jesus Christus von P. Didon. II. zvezek. (Prim. »Duh. Pastir« str. 566.)* Žal, da nam je uredništvo skrčilo prostor za oceno II. zvezka. Tolažimo se s tem, da moramo tudi o tem zvezku večinoma reči isto, kar smo rekli o prvem: ista pisava, isti način razkladanja. Zdelo se nam je vendar, da je pisatelj v tem delu pisal krajše, kakor da bi nekoliko hitel. Ta oddelek obsega 4. in 5. knjigo z 22 dodatki. Kaže nam Zveličarja, ki potuje iz Galileje v Jeruzalem na praznik šotorov, njegove čudeže, njegovo dvakratno pot na onstran Jordana, čudež nad umrlim Lazarjem, njegov slovesni vhod v Jeruzalem, govore v tempeljnu, napoved razdejanja Jeruzalemskega, velikonočno jagnje, njegovo trpljenje, smrt in vstajenje. Dodatki pa obdelujejo znanstveno razna vprašanja o času in krajih Gospodovega delovanja. Pohvale, katere smo izrekli v poslednji oceni, nečemo tukaj manjšati, in je tudi ne manjšamo, če izpovemo, da smo tu pa tam drugačnih mislij, kakor je pisatelj. Natančen razlagalec morebiti ni zadovoljen s posameznostmi, a v teh se tudi ne kaže moč in vrednost te knjige, ampak obče v duhu, v globokem mišljenju, v dušeslovnem utemeljevanju in izvajanju. Priporočujoč prav toplo to knjigo, rečemo: Didonov »Jezus Kristus« je krasna, dostojna slika našega Gospoda, ki nam kaže, kaj je bil, ki pa tudi uči, zakaj naj ga ljubimo.

6. *Ungedruckte Dominikanerbriefe des 13. Jahrhunderts. Von Dr. Heinrich Finke, Privatdozenten der Geschichte in Münster. Paderborn. Druck und Verlag von Ferdinand Schöningh. 1891. 8°. Str. 174. Cena 3 gld.* — Ta zbirka srednjeveških pisem iz dominikanskega reda je sicer za nas nekoliko manj zanimiva, ker se ozira najbolj na nekdanjo Nemčijo. Za zgodovinarja pa in cerkvenopravnika so vendar važne razne določbe, opisi in pojasnila tedanjih cerkvenih in redovnih razmer. Mnogo splošnih stvari se omenja; posebej se ozi-
rajo pisma na jugozapadno Nemčijo in Švico, pa tudi na druge nemške dežele. Pred pismi samimi podaje izdajatelj svoj uvod pojasnjujoč tedanjo zgodovino dominikanskega reda. Pisem je 161 in so pisana v latinščini. Ljudje so vedno enaki; tudi tedaj je bilo tako, kakor dandanes, in redovnice so imele svoje majhne želje. Tako n. pr. so želele sestre St. Lampertskega samostana, da bi smele na vrtu jesti, piti, sedeti (pismo 83.). Brat Herman jim piše (v imenu provincijalovem) jako umno in tudi šaljivo. Hvali njihov pogum in iznajdljivost, s katero so rešile čast žensko. Saj je tudi Bog zasadil prijeten vrt — raj, in Jezus se je hodil v vrt sprehajati. Da, vrt je celo predpodoba nebeškega raja. A vrt ima tudi senčno stran. Adama je izkušal hudobni duh na vrtu; Kristus je bil izdan v vrtu. Treba torej vsekako tudi previdnosti na vrtu. Ne vejejo vselej vetrovi z juga, ampak

vihrajo viharji s severja, ki mečejo opeko raz streho, da na glavo padejo in goreče žarke iz očí izvabijo (t. j. da človek, kakor pravijo, devet solnc vidi). In trganje se dobi na vrtu! Ker imajo tudi to prednost, da pri njih molčé slavéki in kričé vrabci, vrani krokajo in netopirji flafotajo, zato jim bodo kmalu peli komarji in jim jed pojedli itd. — To za prijeten vzgled in pojasnilo o teh pismih.

7. Geschichte der christlichen Philosophie zur Zeit der Kirchenväter. Von Dr. Albert Stöckl, Professor der Philosophie an der bischöfl. Akademie in Eichstätt. Mainz. Verlag von Franz Kirchheim. 1891. Vel. 8°. Str. 435. Cena 3 gld. 84 kr. — Novo delo Stöckl-novo! To se mi ne zdi nič posebnega, zakaj Stöckl je jako plodovit pisatelj, a vendar nekaj jako veselega, zakaj lahko in rad priznavam, da se razveselim vsakega novega dela njegovega. Ne vem, ali smemo kakega drugega znanstvenega pisatelja staviti na stran Stöckl-nu gledé na jasnost, lahkoto, prijatnost in zanimivost bodisi v pisavi, bodisi v dokazovanju, bodisi v celotni sestavi. To se kaže zlasti v njegovih zgodovinah modroslovja. Njegova splošna zgodovina modroslovja je izšla že v drugi povečani izdaji; poleg tega jako dobrega in priporočila vrednega dela je spisal posebej veliko delo (v 3 zv.) o zgodovini modroslovja srednjega veka; modroslovje novega veka je opisal v dveh zvezkih. Zgodovino starega modroslovja in potem modroslovja v cerkvenih očetih je obdeloval v večjem 'spekulativnem' delu ali »nauku o človeku«. V zgoraj navedeni knjigi pa razpravlja posebej »krščansko modroslovje« za cerkvenih očetov. Da je ta knjiga za bogoslovca jako važna, ni treba še le praviti. Poudarjam pa posebej, kar omenja tudi pisatelj sam v predgovoru, da je ta zgodovina h krati lepa apologija krščanstva, ker kaže, kako je uprav krščanstvo oprostilo zmot prejšnje pogansko modroslovje in mu pokazalo pot do novega napredovanja. Večji oddelki so:

I. P o s t a n e k in razvoj patrističnega modroslovja v prvih treh krščanskih stoletjih (posebno o apologetih);

II. C v e t patrističnega modroslovja (o velikih grških in latinskih očetih);

III. Z a v r š e v a n j e patrističnega modroslovja.

V posameznosti se nikakor ne morem spuščati. Rečem pa lahko s trdnim in jasnim prepričanjem: knjiga je vredna, da se udomači v knjižnici duhovski.

8. Die Erkenntnislehre. Von Dr. Al. Schmid, o. ö. Professor an der Universität München. 2 Bände. Freiburg in Breisgau. Herdersche Verlagshandlung. 1890. 8°. I. str. 498, II. str. 428. Cena broš. zv. 5 gld. 40 kr., vez. 7 gld. 56 kr. — Vprašanja o spoznavanju so v modroslovju še vedno najvažnejša in odločilna. To delo podaje čitatelju prav temeljito in obširno vse, kar je na tej strani znamenitega, kar so dosedaj mislili in dokazovali (v 1. zvezku, ki obdeluje nauke o spoznavanju zgodovinsko), pa tudi odgovor ponuja na ta vprašanja v 2. zvezku.

Bilo mi je na tem, da naznamim knjigo modroljubnim čitateljem dovolj zgodaj. Prave ocene pa zaradi prostora tu ne morem podati. Prvo priliko porabim, da o tem delu kaj več napišem in s tem tudi nekoliko pripomorem, da bi se vzbudilo zanimanje za modroslovje med duhovskimi brati. Dr. Fr. L.

